

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Iznaja vsak četrtik in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petivrtve za enkrat K 180. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Protest poslanca dr. Hohnjeca.

Pretekli teden je poslanec dr. Hohnjec v imenu Kmečke Zveze poslal ministrskemu predsedniku Davidoviču in finančnemu ministru Veljkoviču naslednji protest:

Vesti, ki so prodrle v našo javnost, da namera sedanja vlada izmenjati kronske bankovce v razmerju 4:1, so med našim kmečkim ljudstvom vzbudile veliko razburjenje in močno nevoljo. Naše organizacije so porabile vsako primerno priliko, da so opozorile merodajne vladine kroge na zle posledice, ki zadevajo naše narodno gospodarstvo zavoljo tega, ker je vlada z raznimi, od nje odvisnimi činitelji delala na to, da se vrednost krona ne dvigne, marveč znižuje čimdalje tembolj. Zle posledice tega postopanja so zadele ne samo imejitelje krona, temveč tudi imejtelje dinarja, ki trpijo vsled neznosne druginje veliko gospodarsko škodo. Na vse te proteste in opomine se vlada ni ozirala, marveč je prišla na dan z namero, izmenjati krono v razmerju 4:1.

Zoper to nakano moram v imenu Kmečke Zveze odločno protestirati. Naj vlada pomisli, da tvorijo imejtelji krona tri četrtine naše države, in naj se torej v zadnjem hipu premisli, da ne bo s takim, brez dovoljenja ljudskega predstavništva storjenim ukrepom prizadela zlasti kmečkim in delavnim slojem ogromno gospodarsko izgubo. Če se bo ljudem s tako izmenjavo zmanjšala njihova gotovina za tri četrtine vrednosti, se s tem ne bo draginja zmanjšala v isti meri, marveč se je upravičeno bati, ker se cene regulirajo ne po nižji, ampak po višji ceni, da se bodo tudi v naših krajih cene dvignile do višine beogradske cen.

Na te in vse druge gospodarske in socialno-politične posledice opozarjam kraljevsko vlado, ko v imenu Kmečke Zveze protestiram zoper nameravano izmenjavo krona in obenem zahtevam, naj vlada stori prvi odločni in odločilni korak v prepotrebni valutni reformi z zednačenjem krona in dinarja.

v občinah. Če nočejo imeti ti ljudje pravilno izvedenih volitev in se bodo posluževali nasilja, zadeli bodo na odločen odpor vseh naših ljudi; vsako nasilje bode rodilo protinasilje. Zato že sedaj svarimo razne merodajne kroge, da se varujejo le poskušati uvesti pri nas volitve po nekdanjem hrvaškem ali madžarskem načinu. To bi dovedlo vso Slovenijo v silno kritični položaj in bi imelo slabe posledice. Zato opozarjamo tudi urade na njih sveto dolžnost, da postopajo povsod nepristransko; premislijo naj, da ljudstvo ostane, da se ga ne izbriše mogoče s potvorjenimi volitvami, ker nastopi po njih reakcija in obračun za storjene krivice in za prikrajšane državljanske pravice.

Hočemo imeti pravične volitve, brez pritiska, brez hujskanja, brez vplivanja od zgoraj. Le v takih volitvah se zrcali prava ljudska volja. Kakor si ljudstvo postelje, tako bode ležalo! Naša sveta dolžnost je, da pristaše Kmečke Zveze opozorimo na to dejstvo, da ne bo letel nikdar na nas kak sum, da smo držali roke križem in nismo dovolj glasno naglašali, kaka nevarnost preti gospodarstvu občin, če pridejo na krmilo ljudje, ki še niso nikdar in nikjer dokazali, da bi jim bilo kaj ležeče na splošnem blagru našega ljudstva.

Liberalizem in socialni demokratizem še ni sta nikdar uspevala v občinski upravi. Kdor nima srca za splošno blaginjo, nima usmiljenja do svojega bližnjega, zaničuje reveža in gleda vsakega, ki ni tako premožen, kot je on sam, od zgoraj navzdol ali od strani. Ta ne more in ne deluje za skupnost, za občino, temveč izkorišča svojo moč v občini le v svojo korist. Socialni

Občinske volitve pred durmi.

Važnost občin je tako velika, da ne moremo dovolj opozoriti svojih pristašev na bližajoče se občinske volitve, katere hočejo sedanji mogotci na vladi, socialisti in demokrati, izvesti na nepošten način z nasilstvom, s spletkami, z grožnjami in z vsemi jim razpoložljivimi sredstvi. Vajeni smo na vse nakane svojih nasprotnikov, odbili jih bodemo tudi sedaj s poštenim, previdnim in odločnim nastopom. Naši pristaši po delu so toliko politično izsolani, da bodo stali vsi kot eden moč kot vestni varuhi svojih načel in kot umni izvrševalci strankinega programa ter pazili na vsaki poizkus, da bi nasprot-

nik z zlorabo svoje oblasti izvršili volitve v svoj prilog.

Pošteno postopanje z glasovnico v roki v sklenjenih vrstah vseh dobro mislečih občanov bo dovedlo našo stranko tudi tokrat do popolne zmage. Vse medsebojne praske, vsa nesporazumljenja med občani in osebne mržnje morajo pasti in izginiti, ko kliče naša krščanska stranka, Kmečka Zveza, vse bojovnike na krov. Previdnost in opreznost naših zaupnikov po vseh občinah bo pa sigurno preprečila vse spletke naših nasprotnikov, liberalcev, samostojnežev in socialistov, ki upajo le na ta način priti do vodstva

LISTEK.

Januš Golec:

Sedlarci.

(Konec.)

Ta vladno uradna zaprtija bila je Obsotelčanom vsikdar dobrodošla ter pristrčno pozdravljena, ker je gojila in pospeševala dobičeknosno tihotapstvo, ki ne povzroča niti žuljev na rokah in ne izžema potnih srag, ampak zahteva le nekaj lenuške držnosti. Švercarija je bila do ustanovitve Jugoslavije ono nepregledno polje, po katerem so se podili Sedlarci v brezdelju kot ptice pod nebom, cvetili rožnate kot lilije in vendar so se hranili in oblačili kot malokdo, ki je delal in robotal s krvavimi žulji in potnega obraza.

Vsak Sedlare vam je izvežban do doktorata v: svinjskem, govejskem, konjskem in blagovnem tihotapstvu. Naša visoka šola v Sedlarjevem je obsegala vedno štiri fakultete, ki so gojile ter razvijale svoj delokrog glede na vladino prepoved, ki je strogo branila bodisi uvoz hrvaških svinj, govedi, konj ali blaga. Enkrat so bile prepovedane za Avstrijo hrvatske svinje, drugič govedo, tretjič konji in četrtič blagovni promet.

Sedlarci so presedlavali vedno iz svinjske švercarije v govedsko, konjsko in blagovno. Priliko za lahek zaslužek ste nudili Sedlarcem vedno ogrska ter avstrijska vlada z vsled živinskokužnimi boleznimi izdanimi prepovedi proste in po očesu postave neovirane trgovine med Ogrsko in Avstrijo.

Nikakor si pa ne smemo predstavljati in meniti: Eh, tihotapstvo je meni nič in tebi nič nekaj čisto enostavnega. Ne, ne, prijatelj! Švercarija po poklicu in stanu zahteva prirojenih talentov in od zgodnje mladosti tozadevno temeljite izobrazbe v tolikrat prebriski preizkušnji.

Pravi švercar se šola in brihta prav celo svoje življenje. Iz prirojenega in stanovsko poklicnega tihotapstva pa vzklije, požene, vzraste in se vkorenini skoro neizrečno ena najhujših strasti, katere se ne odvadi in ne odreče človek-tihotapec nikdar! Pijanec

se spreobrne, kadar se v jamo zvrne, pravi že stari pregovor. Da, da, docela isto je tudi s tihotapecem.

Kako marsikateri Sedlare je že otipaval zadovoljno se smehljajoč v svojem žepu po tihotapstvu zaslužene tisočake; pa šel je v drugič preko Sotle — vzeli so mu bandurji vse do zadnjega krajcarja, ga stekli do golega, ga prav pošteno prekištili in ali ga pognali liki berača preko Sotle, ali ga pa zatvorili v bajbak (ječo).

Ako so ga pa spasil na tihotapskih izprehodih avstrijski orožniki, ponovila se je švercarjem na Štajerskem ista žalost, kot na Hrvatskem. Danem vam je Sedlare žvenketal z novci po žepu, rajat in pil na smrt; jutri se je že pa vical skesan in ubog kot cerkvena miš pod ključem.

Parkrat je znano meni samemu, da so bili postavi in kazni podvrženi Sedlarci in prav vsi obsojeniki radi tihotapstva po več tednov v zapor. Da bi pa njih osamljeni otroci preveč ne gladovali, porazdelila je sodnija obsojence v več partij in jih pripravila potem po teh oddelkih, da jih je ostalo vedno nekaj v varstvo doma, drugi pa so premišljevali med štiri steno samoto o trenutni minljivosti švercarije.

Radi te proklete negotovosti, tveganosti in prepadno globoke izgube na sicer bogatem in zaktadnem polju tihotapstva pa ni nobeden Sedlare bogatin, ampak so vsi prav navadni kretarji od danes do jutri, kakor ga pač zasači ta kruto neusmiljena usoda pravice.

Najljubša je bila Sedlarcem svinjska švercarija. To posebno ljubavno nagnjenje do tihotapstva s ščetinci je izviralo v brezpogojni pokorščini hrvaškega svinčeta, ki ti preplava Sotlo, ako ga zapodiš v vodo, po zimi ti pa gre tudi preko leda. (Mostovi in večje brvi preko Sotle so bile vedno dobro zastražene.) Veliko težje kot s svinjami je z govedo in konji katere lahko tihotapiš le preko mosta ali plitvega broda.

Radi prepogosti kopeli v zimsko mrzli Sotli ti proklinja na starost skoro vsak Sedlare ono mučeniško ščipanje in trganje po nogah, katerega si je navlekel, ko je bredel tolikrat prepovedano za živino iz Hrvatske na Štajersko. Da bi pa bil popustil kateri

Sedlare pred popolno telesno onemoglostjo švercarijo in se oprijel česar bolj pošteno varnega in stalnega, ne pomnim ne jaz in ne moji predniki. Ravno vsled tihotapstva so živeli Sedlarci vedno v prav ozkem stiku in objemu s postavo in svetno gosposko.

Ni čuda, da so moji domačini ob Sotli po preobilni izkušnji na mošnji in telesu dokaj podkovani in na polju postav in prepovedi. Sedlare ti je stal vedno v prvih bojnih črtah, kjer se je bil boj proti postavam in naredbam, ki so branile in kaznovale tihotapstvo. No, da se ne bom prerekal glede pravnih zmognosti Sedlarcev, povem na kratko: Sedlare je tudi — dlakoopen pravdar. In vsakdo, ki je imel s Sedlarci opravka pri sodnji, mi bo pritril: Boj se ženske od spredaj, konja od zadaj, Sedlarca pa krog in krog!

Predno pa sklenem te vrste o tihotapstvu, bi še omenil, da ni presenetila Jugoslavija nikogar tako razočarano kot ravno Sedlarce. Kaj bo s tihotapstvom in lahko dobrim vsakdanjim kruhom v Sedlarjevem, ako bo meja med Hrvati in Slovenci slobodno odprta? Pred te visoke planke življenjskega vprašanja postavljajo se tudi Sedlarci. Kajti iz Sedlarjevega pa do nemško prepovedane meje, kjer je sedaj tihotapstvo v zlatem cvetju, je preklicano daleč. Ali se bo oprijel Sedlare v bratskem objemu Jugoslavije poljedelstva, živinoreje ali kake obrti? Ne! Rajši se bo izselil kam ob zastraženo mejo, samo da bo požigal še do groba prirojeno mu strast švercarije.

To, kar sem zaupal bralcem dosedaj o Sedlarcih, je bil dokaj površen in pomanjkljiv opis njih zasebnega delovanja in življenja. V naslednjih vrstah bi se še pa rad dotaknil prav na kratko javnega življenja sedlarske srenje. Glede te točke pa že moram pribiti na pohvalno plat volilno in politično zavednost Sedlarcev, dasiravno še doslej ni bila nikdar v prid naši krščanski in res. narodno zavedni stranki.

Sedlare, četudi duševno omejen in zaplankan, ker ni videl od znotraj knjige, odkar sta ga nehala klesiti fajmošter in šolnik v šoli, je ponosen, zavedajoč se vsikdar in povsod reka starogrškega Aristotela, ki ga je izrekel nekoč v besedah: Človek je že po svoji naravi politično bitje.

demokrat pozna le organiziranega delavca v tovarnah, za druge reveže, za delavce na deželi mu ni mar. Liberalci gospodari v velikih potezah po svojih načelih, da polni kase mogotcev in nalaga bremena nižjim slojem. Dejstva kažejo, da so povsod dogospodarili, kjerkoli so prišli na krmilo v občinah. Zato je treba paziti povsod, da ne pridejo taki zastopniki v občinske odbore; enaki so si vsi, najsi bodo demokrati, socialisti ali pa samostojneži, ki so samo na sveže prebarvani stari liberalci, štajerčijanci in nemškutarji.

Za žensko volilno pravico.

V celi dobi svetovne vojne je bilo svetovno zanimanje osredotočeno v raznih vojnih dogodkih in v zahtevi po miru. Za notranje politične razmere in zahteve vojskujočih se držav se ni zmenil nikde veliko. Kakor hitro pa je ugasnila baklja svetovne borbe, je začelo stopati po vseh kulturnih državah v ospredje vprašanje splošne ženske volilne pravice. Vzrok po uresničenju tega perečega vprašanja je dejstvo: pomanjkanje moške krepkih in delavskih moči in mešvojnna pripustitev žensktva k izvrševanju raznih moških poklicev.

1. Ženska volilna pravica v novejši zgodovini.

Zahteva po ženski volilni pravici pa ni poglata svojih koli med srahotami in izpod razvalin svetovnega klanja, ampak izvira iz dežele politične enakopravnosti žensktva iz — Amerike. V 11 državah Zedinjenih držav posedajo ženske izza starejše ter novejšje dobe pravico: da lahko same volijo in so tudi izvoljene. Vendar tudi v teh državah se ni vprašanje ženske volilne pravice popolnoma rešeno, so še vedno tozadevni boji. V angleški Kanadi v Ameriki so si umele ženske priboriti volilno pravico. Med evropskimi državami je podelila Danska žensktvu volilno pravico leta 1915. Z Dankami so dobile volilno pravico ženske v Islandiji. Tudi na Švedskem najdemo sicer dokaj omejeno žensko volilno pravico vseh davkoplačevalk. Po raznih kantonih Svice volijo ženske v gotoveurade in oblasti kakor: solstvo, obrtna sodišča, stanovanjsko nadzorstvo. Celo policijsko nadzorstvo je že posedalo glavno mesto Svice Cürich. Nekdanji ruski no ranji minister Protopopoff je tudi nameraval predložiti ruski dumi načrt postavbe za samoupravo občin. Ako bi se bila kedaj potrdila ta postava, bi se bila raztegnila občinska volilna pravica na ruski ženski spol. Seve, v Rusiji sedaj ni misliti niti v doglednem času na kaj ženski volilni pravici podobnega. Enako kakor v Rusiji je izjavil tudi angleški minister Asquith v zbornici leta 1916, da je spremenil svoje nazore glede ženske volilne pravice, katere odločni nasprotnik je bil do tedaj. Na Angleškem je vložilo žensktvo že v letu 1832 prošnjo na parlament glede ženske volilne pravice, pa še le po 86 letih zato prvo tozadevno zahtevo začelo se je na Angleškem resno gibanje žensktva za priboritev volilne pravice.

V bivši Avstro-Ogrski je bila večkrat ženska volilna pravica na dnevnem redu in se je postavno obravnavala. Vendar vsi tozadevni sklepi in predlogi so nejasni in polni protislovij. Toliko na kratko o zgodovini ženske volilne pravice.

2. Ženska volilna pravica in Jugoslavija.

Nikdo nam ne more ugovarjati, ako trdimo pred javnostjo: pri gradbi trobratske nam Jugoslavije je postajalo naše slovensko žensktvo svoj vogelni kamen. V onih medvojnih časih, ko je bilo treba seme Jugoslavije posejati po naši domovini, je bil ravno naš zavedno narodni ženski spol, ki je pri vojni odsotnosti naših mož in fantov prevzel neustrašeno nalogo sejalec Krekovih in Koroševih zahtev glede udeležitve Jugoslavije. One v tisoče in tisoče broječe podpl-

Pač z mirno vestjo lahko trdim, da izpolnjujejo te resnične besede moji rojaki ob Sotli doslovno natančno. Sedlarci ne srebijo iz prepričanja, iz govorov in predavanj na shodih, iz knjig ter časopisov svoje ga političnega prepričanja in pripadnosti, ampak že od pamtveka mojih že davno pod grudo trhljih prednikov iz svoje lastne vsled rojstva v — Sedlarjevem nopačene narave, ki breca proti krščanskim zapovedim, pravici, narodnosti in poštenosti.

Vendar kratko in malo: Vsi Sedlarci so se vedno polnoštevno posluževali svoje volilne pravice v oči gled občin, dežele in države. Pri občinskih volitvah so dosegli vedno toliko, da je bil skoro zmiraj župan občine Sedlarjevo iz njihove sredine po sicer ozkotirni pameti, širokovestnem sreju in protinostavnem delovanju. Vem in sem tudi prepričan, da bodo obdržali Sedlarci občino v svojih rokah še tudi zanjeprej, ker so ravno politično zavedno bitje že po svoji grešni naravi, kar njih sosedni vaščani niso in ne bodo, dokler jih morda ne bosta zbrhitala kak bolje probujeni župnik in šolnik po bolj narodnem kopitu in prikoju.

Seve, kar zadeva ono, koeljivo narodno plat, so Sedlarci Slovenci, ker kaj drugega vsled rojstva in materinega jezika doslej niti biti niso zamogli. Pri vsem tem slovenskem rojstvu in le enem materinem jeziku pa sem dolžan omeniti, da so duhali in vlekli vase kaj radi ono gnojnico, ki je smrdljivo mlakužila po rajnem „Štajereu.“

Pri vseh volitvah, pa bodisi v deželni ali v državni zbor so glasovali in dosedaj volili z ono stranko, ki je propadla s svojim kandidatom in katero ni držal domači g. fajmošter.

Dosedaj smo se precej povsod otresli teh ljudi in občine so lepo izvrševale svojo nalogo. Ni dvoma, da bodo naši pristaši s tem večjo odločnostjo in slogom nastopali pri volitvah, da obdržijo v rokah valetih in ostanejo na čelu svojih občin. Sedaj je čas za delo in za predpriprave; po volitvah ne pomaga nobeno jadikovanje. Vsak pristaša Kmečke Zveze naj stori svojo dolžnost; zaupniki, zbirajte volilce ter jih utrjujte v prepričanju, da jim bodo odločen volilni boj kratkega časa doprinesel večletni mir v občino in jih bo obvaroval maceskatere škode.

so za ujedinenje troimenskega našega naroda je pobiralo naše junaško zavedno žensktvo. Ze tedaj pri onem temeljnem delu za mogočno stavbo naše Jugoslavije se je tolikanj govorilo in obljubljalo, da bo zlata in zaslužena kolajna tega dela našemu žensktvu: volilna pravica. Če pomislimo in si pokličemo v spomin vse napore in delo, katerega je opravljalo naše vro žensktvo med vojno pri moški odsotnosti, nadalje, če pregledamo njegovo narodno delo pri ustanovitvi Jugoslavije, moramo priznati: Splošna ženska volilna pravica bi bila vsaj delno pravično in samoposebi umevno plačilo za naše vsega priznanja vredno žensktvo.

Slov. ljudska stranka in Kmečka zveza sto si stavili koj ob početku Jugoslavije programno točko in nalog: Uzakoniti se mora že pri prvih jugoslovanskih volitvah splošna ženska volilna pravica. O ženski volilni pravici se je govorilo, razpravljalo in zahtevalo na vseh naših shodih in zborovanjih. Naše žensktvo je to pravico tudi sigurno pričakovalo od beograjske vlade. Lahko tudi rečemo, da, ako bi bila ostala naša stranka na vladnem krmilu v Beogradu, tudi naš zaslužni ženski spol bi ne bil pozabljen pri zakoniti podelitvi volilne pravice.

3. Sedanja vlada in ženska volilna pravica.

Kakor hitro so iztrgali demokrati in socialisti radikalni in naši stranki vladne vajeti iz rok, izginil in zatonil je tudi ves up, na podelitev splošne ženske volilne pravice. Premoč sedanje demokratično socialistične vlade je le nasilna, le za nekaj časa in nima nikake podlage in upore v troimenskem narodu. Tega dejstva svojega kratkega samodržtva se je zavedla tudi sedanja vlada, ustrašila se je našega klica in zahteve po splošni ženski volilni pravici. Prepričana je bila in je še, da, ako bi zadobilo tudi naše pošteno krščansko čuteče kmetško žensktvo svoj glas pri volitvah, bi odklenkalo kulturno bojnim demokratom in socialistom na vladnih prestolih za vedno. Da si podaljša sedanja vlada življenje in svoj brezplodno škodljivi delokrog, je odgodila Narodno predstavništvo, brez soglasja ljudskih zastopnikov je skrpucala novi volilni red, ki izključuje osobito kmetški ženski spol, ki je za dobo vojne največ prestal in se tako junaško potegoval za osvoboditev našega naroda, od ženske volilne pravice. Volilno pravico bi naj imele potom novega volilnega zakona le čisto samostojne gospodinje, trgovke in gospike srednje šolsko ali višje dekliško šolske izobrazbe. To pa radi dejstva, ker to žensktvo bo po večini trobilo v liberalni ali socialistični volilni rog. Kolika krivica je ta novi volilni zakon za naš kmetški ženski spol!

Naše kmetice in gospodinje po deželi so skoro vse s svojimi možmi na sosesesti in ednake davkoplačevalke z možji. Ako je mož kot davkoplačevalec opravičen volilec, zakaj bi ne bila žena, ki nosi in plačuje oblasti in državi isto polovico davkov kot mož. Kje je pri tem krivičenem — novem volilnem redu pravica in svoboda, o kateri vedno lažejo liberalci (demokrati) in socialisti demokratje? Odklonitev splošne ženske volilne pravice je povojno zaslužnje našega

Toliko v pojasnilo glede sedlarskega koleša politike g. apostolu Samostojne Ureku, ki me je zadnjič enkrat dregnil v Brežicah z opazko in mi porinil pod nos, češ: Prihodnjo nedeljo pojdem oznanjevat samostojni evangelij v tvojo rojstno občino. Dosegel je svoj namen, ako je g. župnik pri K. Z., ako je pa preantant fajmoštra za Samostojno, se bodo zapisali vsi Sedlarci K. Z. Vendar uspeh politične pridige gospoda Ureka v Sedlarjevem mi še doslej ni znan.

Da nisem pridobil ter spreobrnil Sedlarcev jaz sam kot njihov domačin na pravo, pravično, delavno in pošteno ravno pot, ta moj neuspeh je zapisan že v sveto resničnih besedah: Nikdo ni prerok v svoji lastni domovini! To se pravi: Četudi sem jim pridigoval in jih podučeval, še poslušali me niso, še manj pa verjeli, ker sem bil pač prerok iz njihove domovine. Več nego jaz bo dosegel pri Sedlarcih Urek, ker je Mermoljev učeneec in tujec. Če pa bodo Sedlarci Samostojni v ponos, čast in povzdigo, pa je drugo vprašanje, na katerega si lahko odgovori vsakdo, ki je preletel z očmi te vrste.

Na vrtu verskega prepričanja in življenja priznavajo in verujejo Sedlarci v enega Boga, tri božje osebe, sedmere zakramente, katerih pa se ne poslužuje vseh, med posameznimi božjimi in cerkvenimi zapovedi pa so si izpeljali samostojne in dokaj grabaste kolovoze.

Beseda in nauk domačega dušnega pastirja in farna cerkev jim je bolj deveta briga, večkrat in pri

vrlega in zavednega žensktva pod pravico in postavno enakopravnost. Iz novega volilnega reda lahko uvidi in presodi naše kmetško žensktvo, kdo je prijatelj kmetškega žensktva: Demokrat ali socialist? Ne! Pod vlado teh dveh strank bo ostalo naše žensktvo za vedno zaslužnje in oklenjeno v verige volilne brezpravnosti.

Edina Slov. ljudska stranka in Kmečka zveza sto si stavili nalog: našemu žensktvu na deželi priboriti za njegove zasluge splošno volilno pravico. Da je bil ta boj tokrat brezuspešen, so krivi največji sovražniki ženske volilne pravice demokrati in socialisti, ki se bojijo volilnih glasov krščansko prepričanega žensktva! Toraj strah pred prehitro zmago pravice in krščanske misli je narekoval sedanji demokratiški socialistični vladi novi volilni red brez splošne ženske volilne pravice.

4. Naloga našega žensktva pri prihodnjih volitvah.

Dasi se je našemu žensktvu odrekla tokrat krivično in nepravilno po vojni in delu za Jugoslavijo zaslužena zlata kolajna — volilna pravica, vendar ne sme naše žensktvo tudi pri teh prihodnjih občinskih in državnozbornskih volitvah pozabiti svoje velovazne naloge. Pri teh volitvah v najbližjem času se bo bil odločilen boj med kmetaljubno krščansko stranko in med kmeta in vero sovražno liberalno ter socialdemokratsko stranko. Ako bode, kar je gotovo, zmagala Slov. ljudska stranka pri volitvah v občini in v državni zbor, prišli bodo naši krščanski možje do besede, ki ne bodo pozabili v prihodnjem parlamentu na zaslužni križec našemu žensktvu — na volilno pravico. Sijajna zmaga Kmečke zveze v občinah in v državnem zboru, bo tudi zmaga in zakonita udeležitev ženske volilne pravice. V boju za pravo ženske volilne pravice, krščansko slovensko in kmečko žensktvo, je tvoja naloga, da posvetiš in zastaviš vse svoje moči in vpliv pri volilno upravičenem moškem spolu, da bo volil može in pristaše naše Kmečke zveze v občino in državni zbor. Zmaga Kmečke zveze v občinah ter Narodnem predstavništvu bo zmaga križa in vere po naših solah in zmaga v boju za splošno žensko volilno pravico. Vaši možje in fantje krščanske žene in dekleta, bodo poslušali ter ubogali vaš glas, ako ga boste krepko in neustrašeno zastavile v volilni tekmi za zmago Kmečke zveze, ki je edina prava prijateljica in prvoboriteljica za procvit krščanstva in ženskega volilnega prava. Na noge, v boj z besedo in nasvetom, tokrat gre za krščansko sveto stvar, za zasluženo, a od demokratov in socialistov, strahopetno odrečeno — splošno žensko volilno pravico!

Mobilizacija naše mladine.

Kdo se ne spominja one vesele dobe, ko je v letih 1900—1910 slovensko-štajerska mladina vstala, se organizirala v Mladeniških in Dekliških Zvezah, se na neštevilnih shodih, slavnostih in tečajih navduševala in izobraževala. Ta doba je vzgojila naši domovini celo vrsto verskih, narodnih in kmetijskih braniteljev. Ob volitvah v deželni in državni zbor in v občinske zastope je organizirana naša mladina pripomogla Kmečki Zvezi do sijajnih zmag. Sodeloval sem v tej dobi v mladinski organizaciji. To so mi najprijetnejši mladostni spomini.

Sedaj zopet prihaja doba — je že tu — ko naša od nemštva osvobojena, a v verige liberalnega suženštva vkovana slovenska domovina potrebuje nujne pomoči svoje poštenočuteče mladine. Orli, Orlice, Mladeniške in Dekliške Zveze, Marijine družbe in vsak posamezni za krščansko, slovensko in kmečko stvar navdušen mladenič ali mladenka naj takoj stopi v našo armado. Stojimo pred volitvami, občinskimi in državnozbornskimi. Boj bo hud! To bo borba na življenje in smrt med krščansko in združenim nekrščanskimi strankami. Naša stranka rabi vojščakov in

mnoгих celo — španska vas. S tem pa nočem nikakor trditi, da bi ne zahajali Sedlarci ob nedeljah in praznikih k službi božji, seve, vendar ne vsi. Sedlarci moškega pokolenja se umaknejo med besedo božjo in sv. mašo na oni oratoriji v župni cerkvi sv. Miklavža na Polju, kjer jih vidi le božje oko in nikdo drugi. Nekaj jih pa tudi podpira ob Gospodovih dneh vogle in zidove sv. Miklavža od zunaj, ker nima precej visoka cerkev zidanih, mora imeti pa žive podpornike. V molitvi sklepati roke, Boga res moliti in prejemati sv. zakramente, še le začenja Sedlarci pobeljene glave in do tal sključene postavbe, ko mu že trkata Bog in farni patron sv. Miklavža na vest in telo, da se bo treba odeti z zemljo in pogledati k očetom, ki niso več švercarji in ne politično zavedna bitja, ampak stvari po božji podobi, ki so dolžne odgovor za svoj zemeljski delokrog, četudi je krožil ob nekdanjem obmejni Sotli.

Te vrste sem napisal in jih zaupal javnosti v poduk, da kakor je Sedlarjevo, so po večini in z malenkostnimi izjemami vsi kraji ob Sotli. Toliko v predgovor za razumevanje slik in črtic, katere bom priobčeval v „Gospodarju“ iz dragega in nikdar zabnega mi doma ob Sotli. Tukaj mi je tekla zibelka, tukaj sem trgal hlače skupno s Sedlarci po vaško-šolskih klopah, tukaj barantal kot vojni invalid in se ukvarjal s konjsko kupčijo v družbi s Sedlarci, ki so tiho tapljali kopitarje preko Sotle iz Hrvatske v vojnem letu 1918.

veditej za ta boj! Proti naši Kmečki Zvezi in Slovenski Ljudski Stranki so se združile vse nasprotno sile: Jugoslovanska demokratska (liberalna), socialdemokratska, narodno-socialna in Samostojna Kmetijska Stranka. Vse štiri stranke imajo na razpolago denar, ki so jim ga za volitve dali na razpolago bogati vojni dobičkarji, verižniki, tihotapeci, veletržci in banke. Mi tega vsega nimamo; a naš up je naše zavedno krščansko misleče ljudstvo, posebno pa naša mladina.

Slabih razmer v naši domovini so krivi liberalci in socialisti, ki imajo že skoro pol leta vlado v Beogradu v svojih rokah in tudi Samostojneži, ki se pehajo za liberalce. Sedanja vlada je kriva neznosnih in mnogokrat krivično predpisanih davkov, liberalno-socialistična vlada je kriva druginje, ker z prebitno visoko carino nalašča tira cene ljudskim potrebščinam kvišku. Liberalna in socialistična stranka sta tudi krivi, da nimamo v mnogih krajih kruha. Sedanja vlada je kriva druginje mizerije, ker noče in ne mara urediti valute (vrednosti našega denarja). Vlada je kriva, da železnice ne vozijo v redu in da

se je voznina tako strašno podražila. Pol leta je, odkar imajo liberalci in socialisti vlado v Jugoslaviji v rokah, so vse zavozili, pritirali druginje do viška in s tem spravili našo Jugoslavijo v resno nevarnost gospodarskega poloma. Draga slovenska mladina! Če hočemo osrečiti našo domovino in napraviti redne razmere, moramo vreti liberalce in socialiste iz vlade. To se bo zgodilo na ta način, če bo pri občinskih in državnoborskih volitvah zmagala Slovenska Ljudska Stranka in naša Kmečka Zveza. Če pa bodo v bodoče imeli liberalci, samostojneži in socialisti vlado Jugoslavije v svojih rokah, je gospodarski polom lepe naše domovine neizogiben.

Zatorej vsi, ki želite naši novi domovini boljših dni, stopite v našo armado! Mladina, možje, žene slovenske! Domovina vas kliče! Kot apostoli krščanske misli pojdite od hiše do hiše! Razjasnite ljudem položaj! Organizirajte vse moške in ženske od 20. leta naprej v Kmečki Zvezi!

Na noge, mladina, otmi domovino!

Gospodarska sužnost.

Liberalci ali kakor se zdaj imenujejo, hočejo po vsej sili vladati v Jugoslaviji. Meščanska, kapitalistična liberalna manjšina hoče gospodariti nad ogromno večino kmetkega in delavskega ljudstva. Na krmila se bodo obdržali le, če zmagajo pri državnoborskih volitvah. Pravičnim, postavnim potom pa to ne more iti, ker imajo na svoji strani komaj en procent ljudstva. Zato si hočejo nepostavnim, umetnim potom zagotoviti zmago. Potom občinskih volitev. Občinski odbori skoro nikjer niso v njihovih rokah, ker je ljudstvo proti njim. Z novimi občinskimi volitvami hočejo spraviti v občinske odbore svoje pristaše, liberalce. Občinski odbori bodo vodili državnoborske volitve. Zato računajo demokrati tako: Če zmagamo zdaj pri občinskih volitvah, nam je tudi pri državnoborskih volitvah zmaga zagotovljena. Toda

Zmaga demokratov vodi v gospodarsko sužnost!

Ze zdaj vidimo in čutimo, kako gospodariti demokratsko-socialistična vlada: Neznosni davki, ki teži- je kmečko ljudstvo in bi jih vlada lahko znižala; neznanke visoka carina na vsakdanje potrebščine, ki viša druginje in zopet najbolj zadene priprosto kmet- ske in delavske ljudstvo; kolekovanje bankovcev, ki je ravno iz nižjih in srednjih slojev protustavno iz- stilo državne posojilo. Zivl primanjkuje, denar se ne uredi, dasi je jasno, da mora ravno neurejena valuta sčasoma uničiti kmetki stan. Pri tem pa bogatijo bo- gataši, vojni dobičkarji in verižniki. Davek na vojne dobičke jim samo, od daleč preči, a jih ne zadene; a če se davek na vojne dobičke tudi izvede, bodo iskali vojnih dobičkarjev med kmetkim ljudstvom, prave vojne dobičkarje, ki so svoje milijonske vojne dobičke že davno spravili na varno, pa bodo pustili pri miru!

Toda ne čudite se takemu gospodarstvu. Libe- raleci ali demokratje morajo tako vladati in bodo ved- na tako vladali, ker jim tako narekujejo

njihova načela.

Liberalizem uči, da nad nami ni Boga. Seveda tudi božje zapovedi ne veljajo, ne v zasebnem in ne v javnem življenju. Država je njihov bog in samo dr- žavne poslave so njihove zapovedi. Država ima vsa pravico v rokah. Kar država, oziroma vlada stori, je pravično, četudi nasprotuje božjim zapovedim in ljud- stvo ječi in stoka pod težo njenih odredb. Vlada lah- ko naloži še krivičnejše davke, še višje carine, lahko pusti ljudstvo še bolj stradati in verižnike lahko še bolj štiti: ako vlada kaj stori, je pravično, če je tudi po zdravi človeški pameti krivično! Sedanja liberal- na vlada dokazuje: če pride liberalci v vlado na kr- mnilo, ni pred njim varna nobena, še tako utemeljena pravica. Če je njemu tako prav, lahko z odredbami ukinejo vsako pravico!

Samo nekoga mora po liberalnih naukah tudi država in vlada pustiti na miru: kapitaliste, verižni- ke, bogatine. Gospodarski liberalizem naravnost uči, da smejo bogataši množiti svoje bogastvo s tem, da izžemajo in odirajo nižje ljudstvo, kmetstvo in delav- sko! Ouderuh lahko posoja denar na obresti kakor visoke hoče, proti oderuštvi ne sme biti postav! Mili- jonar lahko s tovarnami množi svoje milijone, a de- lavcu mu ni treba plačati nič več kakor toliko, da pri delu ne onemaga. S svojo tovarno sme uničiti na ti- soče obrtnikov. Kapitalist lahko kmetkega posestnika prežene s posestva, da mora iti s trebuchom za kru- hom. Vse to je po naukih liberalizma dovoljeno! Ali razumeta zdaj, da je tudi dovoljeno, odirati ubogo ljudstvo z visokimi davki in carinami, izsiljati iz nje- ga bankovce, za državno posojilo, samo da lahko bo- gataši in vojni dobičkarji še bolj bogatijo, verižniki še laže verižijo!

Toda to ni nič novega! Liberalizem je gospodo- val že v rajni Avstriji in je bil kriv, da je

propadal kmetki stan.

Postavodaja v stari Avstriji je temeljila na libe- ralnih naukah v svobodnem gospodarstvu. Liberalni zakoni so zavedli in dostikrat primorali kmetkega posestnika, da se je zadolžil in moral oderuhu plače- vati neznanske obresti; da je prišel na kant in mor- ral posestvo prepustiti oderuškemu kapitalistu, ki je že prežal nanje! Liberalni zakoni so določali in še določajo razkosavanje posestev, kar mora sčasoma u- ničiti kmetki stan! Liberalnim zakonom gre zahva- la, da so prišli cvetoči kraji na beraško palico, da so na Goriškem celo judje pokupili ogromna posestva, na katerih morajo nekdanji posestniki služiti kot koloni, kot tlačani in hlapi! Vsled vlade gospodarskega li- beralizma v Avstriji je bilo v 25 letih, od leta 1885 do 1910, nasilnim potom prodanih 220.000 kmetij za 854 milijonov, ki so pa bila vredna 1460 milijonov. Tako so kmetje zgubili skupno 606 milijonov in več kot en milijon ljudi je moralo zapustiti rodno grudo, svoja posestva! Liberalizem je bil tisti, ki je začel vabiti kmetke delavce in posle v mesta, v tujino, v fabrike in je tako bil kriv pomanjkanja poslov na deželi, je podražil kmetko delo, obtežil obdelovanje zemljišča, in razun tega na tisoče kmetkih delavcev v tujini vr- gel v gnojnico npravne izprijenosti! Nauk liberalizma dovoljuje spekulantom na borzah, da umetno, z laž- njivimi poročili nižajo kmetkim pridelkom ceno, ka- dar jih kupujejo in jo ravno tako umetno zopet dviga- jo, kadar se jih nakupili. Kmet, ki jim je prejš prepe- ceni moral prodati, mora zdaj predrago od njih ku- povati! Liberalizmu hvala, da so smeli spekulante sekati kmetove gozdove, da so smeli judje z njegovo živino in krmo zalagati armado in sebi polniti žepe, da so smeli in še smejo prekupei pod nič pobirati nje- govo sadje!

Zalostna zgodovina propada kmetkega stanu je najjasnejša priča, kako gospodariti liberalizem, če za- vlada v državi. V Avstriji je bilo tako, v Jugoslaviji je tako in bo tako ostalo, ako zmagajo demokratje ali liberalci pri občinskih in državnoborskih volitvah! Vse je nezadovoljno s sedanjo demokratsko-socialisti- čno vlado. Liberalci to vedo, zato hočejo zdaj z nag- limi občinskimi volitvami ljudstvo prisiliti, da glasuje za nje, da voli demokratje v občinske odbore in po- neje v državni zbor! Pri tem pa ne upajo odkrito na- stopiti, ampak se skrivajo za Samostojno Kmetijsko Stranko. Samostojna naj s svojim klicem: "Kmet — kmeta" premoči ljudstvo, mu zaveže oči in ga pritira v politično in gospodarsko sužnost liberalizma! Sa- mostojna naj v zvezi z liberalci zdaj pri občinskih volitvah tira v prepad našo državo in naš kmetki stan!

Zdaj je čas!

Kmetstvo in delavsko ljudstvo! Zdaj je čas maš- čevanja! S svojim glasovanjem pri občinskih volitvah lahko izrečete uspešno nezaupnico liberalno-socialis- tični vladi! Zdaj in pozneje pri državnoborskih vo- litvah lahko postavnim potom stresete s sebe samo- držno demokratsko vlado, ki štiti in bogati milijonar- je, vas pa stiska z neznosnimi davki, carinami in — markiranjem bankovcev, ki vas pusti stradati in zm- rozovati in vas hoče sedaj prisiliti, da z volilno glasov- nico izrečete demokratski stranki še svoje zaupanje in zahvalo! Kmetstvo ljudstvo Slovenije, organizirano v Kmečki Zvezi! Nad 70.000 vas je! Zlomite zdaj ob- volitvah demokratsko samodržstvo in nasilje! Ne po- zabite, da liberalizem vodi kmetki stan v gospodar- sko sužnost in pogin!

Beseda o Srbih.

Povemo naravnost: napram Srbom vlada v šir- slih plasteh našega ljudstva nerazpoloženje, deloma celo neke vrste mržnja. Računati moramo s tem dej- stvom, kakor z raznimi drugimi pojavi našega javne- ga življenja ter mu najprej pogledati vzroke.

1. Nemci in nemškutarji.

Prvi vzrok so pač naši Nemci in nemškutarji. Razumemo popolnoma, da ti ljudje iz celega srca so- vražijejo narod, ki je poveljal njihove vladoločne na-

me in v tako veliki meri doprinesel k porazu nem- škega nadvladarstva. Nemškutarstvo se je globoko zajedlo med naš narod po obmejnih krajih, njegov duh ni izginil naenkrat, če tudi je izgubil politično moč. To nemškutarstvo bivših Stajerčijancev je sedaj kot nezdravi sok in bacili kužne bolezni v človeškem telesu. Človek hira, prime ga sedaj tu, sedaj tam bo- lest ene ali druge vrste. Slednjič premaga zdrava nar- rava kužni strup, ali pa obratno, da se strupene sno- vi nakupi toliko, da povzroči nevarno bolezen. Mi moramo računati, da nosimo v organizmu našega nar- odnega telesa še strup nemškutarije in se bo prika- zal od časa do časa v tej ali oni smeri, dokler je ne bo premagal zdravi organizem našega narodnega du- ha. Eden teh boleznih pojavov je tudi sovraštvo do Srbov.

2. Nepoznanje srbskega naroda.

Drugi vzrok bi bil nepoznanje. Srbi in Sloven- ci smo sicer eden narod, istega pokolenja, istega je- zika. Med slovenskim in srbohrvaškim jezikom je raz- lika mnogo manjša, kakor pa n. pr. med Dunajčanom in Berlinčanom. Toda živeli smo vedno ločeno, kot dva brata, katera je že v otročji dobi ločila usoda in se nista pozneje srečala nikdar več. Če se snideta v moški dobi, si bosta stala nasproti hladna in tuja — morda se bosta ljubila z razumom, toda ne s srcem, dokler se ne uživata in ne privadita drug na druge- ga. Iz tega nepoznanja nastanejo lahko tudi različni predsodki, zlasti na naši strani, ko imamo med sabo toliko nemškutarjskih podpihovalec, ki so že od nek- daj cepili sovraštvo do Srbov med naše ljudstvo.

3. Slabourejene razmere naše države.

Brez dvoma prispevajo tudi slabourejene raz- mere naše države mnogo k temu, da ljudstvo po stra- ni gleda Srbe. Srbija je bila pred vojno mala drža- vica z jako preprosto ureditvijo. Minister je takore- koč osebno poznal vsakega uglednejšega moža drža- ve. Vsled tega je bilo tudi uradovanje veliko bolj pro- stost in domače. Človek je šel lahko vsak čas k mi- nistru ter ž njim uredil svojo zadevo. Sedaj je pa ta- korekoč čez noč nastala velika država, skoraj tako obširna, kakor Italija, poleg tega je vojna v Srbiji u- ničila vse — uradna poslopja, spise, uradnike razte- pla po celem svetu. Razumljivo je, da pri teh razme- rah ni mogoče kmalu uvesti onega točnega in redne- ga uradovanja, kakor smo an bili navajeni pod Avst- rijo. Kdor je pa bil navajen na avstrijski upravni red, občuti te pomanjkljivosti sedanje uprave toliko silneje.

4. Demokrati in socialisti.

Mnogo je k nezadovoljnosti pripomoglo tudi dej- stvo, da je po slučajnem razmerju strank za enkrat državna oblast prešla v roke ravno onim strankam, ki imajo najmanj opore med ljudstvom, namreč jugo- slovanski demokratski in socialno-demokratski stran- ki. Nezadovoljnost radi postopanja teh strank pade lahko tudi na druge činitelje; na državo ali Srbe kot prve pionirje jugoslovanske državnosti.

5. Kaj bi bili Slovenci brez Srbov.

Tako prispevajo različni taki in podobni vzro- ki, da marsikdo nekako hladno ali celo z mržnjo gle- da na Srbe. Slednjič pa tudi ne gre za stvar ljubezni, ampak za stvar razuma. Vprašajmo se, kaj bi mi bili brez Srbov? Ustanovili bi — recimo — samostoj- no Slovenijo! Toda to bi bilo nemogoče. Ako bi se ne bili združili s Srbi, bi sedaj Italijan sedel v Ljublja- ni in v Trbovljah, ostala Stajerska bi pa pripadala Nemški Avstriji. Komur bi bil tak razvoj stvari všeč, bo seveda povsem razumljivo zabavljajl čez Srbe. Sa- mostojne Slovenije bi ententa ne dovolila, ako bi jo pa dovolila, bi taka državnica ne mogla živeti in bi v naj- krajšem času prišla pod italijanski vpliv. Organiza- cija države bi bila veliko predraga, imeti bi morali svoje silno drago zastopstvo v tujini, svoje centralne urade itd., nemogoče bi bilo razviti dobro in širokopo- težno trgovinsko, prometno, finančno in gospodarsko politiko. Sploh je pa zaman ugibati, kako bi izgledala taka politika, ker je gotovo, da je Slovenija sama na sebi nemogoča. Zavedati se namreč moramo, da smo mi sami na sebi bili sovražniki entente in ako bi se ne bili naslonili na Srbe, bi bila z nami ravnila ka- kor z Avstrijo ali z Madžari, ali pa še huje. Rešiti smo se mogli samo z naslonitvijo na Srbe.

Res je pa tudi in pravici na ljubo moramo pri- znati, da to zedinjenje Srbom ni bilo toliko potrebno, kakor pa nam. Mi bi brez zedinjenja s Srbi ne bili nič, kakor podjarmljena masa Italijanov in Nemcev, ki bi morali nositi vsa bremena vojne, trpeti lakoto, kot jo trpe sedaj na Dunaju, pri naših kmetih bi stro- go rekvirirali za stradajoče Dunajčane, imeli bi av- strijske krone, ki so še za polovico slabejše od naših, brez upanja, da dobimo kedaj boljše. Srbi bi brez nas imeli sicer nekoliko manjšo, a še vendar precej veliko državo. Imeli bi pa brez primere lažje zunan- jepolitično stališče. Z Nemci in Italijani bi lahko tak- oji stopili v najboljše odnošaje. Tako bi jim ne bilo ireba vzdrževati toliko vojaštva. Lahko bi tudi dobili veliko večjo vojno odškodnino in morda bi tudi še od Slovencev zahtevali, da plačajo kakšno milijardo, ker so tudi naši ljudje razbijali po Srbiji. Z nami so pri- dobili sicer lepe pokrajine, a tudi mnogo dolga. Do- tili so slabe papirne krone v velikanskih svotah, me- ja z Nemci in Italijani povzročila velikanske stroške, mirovna konferenca je radi nas postala silno draga in težavna.

Ako hočemo biti pravični, moramo priznati tudi vse to in uvideti tudi koristi, katere imamo od zedinjenja s Srbi. Seveda, kdor je načelen nasprotnik naše države, on tega ne bo hotel priznati in bo vedno le zabavljaj vseprek. Res, da je srbsko ljudstvo v kulturi nekaj zadi za našim, toda narod, ki ima tako krasne narodne pesmi, kot jih nima nobeden drug narod sveta, mora imeti tudi plemenito jedro. Narod, ki je bil v tej vojni zmožen takega junaštva, ljubezni in požrtvovalnosti za domovino, mora nositi v sebi kal velike in lepe prihodnosti in združenje s takim narodom more biti za nas samo častno in koristno.

Kmečka Zveza za Prekmurje.

Po celem Prekmurju je že bila razprežena od župnije do župnije organizacija naše Kmečke Zveze. Da bi dobile že ustanovljene zveze naše stranke vodilno središče, sklical se je velik kmetijski tabor za 5. t. m. v Mursko Soboti. Udeležba na tem kmetiskem taboru v osvobojenem nam Prekmurju je bila v kljub slabemu vremenu in blatnem potu, kljub dejstvu, da se vabila za shod niso mogla vsem pravočasno dostaviti, sijajno hvalevredna. Da, ta kmetijski tabor v Murski Soboti je bila manifestacija navdušenih zastopnikov iz celega Prekmurja za krščanska načela, za jugoslovansko državno misel in za kmetisko organizacijo pod okriljem naše preizkušene Slov. Kmečke Zveze.

Na tem taboru so govorili med drugimi poslanec da. Hohnjec, nadrevizor Pušenjak in prekmurški župnik Klekl. K besedi se je oglašil tudi agrarni uradnik Strekel, ki se je drznil Prekmurcem omeniti in priporočiti „Samostojno.“ Komaj so pa krščansko navdušeni Prekmurci slišali ime „Samostojna“, je zasumelo med zborovalci, vse je povzdignilo glas zoper stranko, ki je pri nas zbirališče za štajerčijance in nemškutarje ter socialne demokrate, v Prekmurju bi pa menda rada zvalila v krog svojega zgagarskega ognjišča največje sovražnike Prekmurcev — madžarone!

Vsi na kmetiskem taboru v Murski Soboti zbrani Prekmurci so odločno protestirali proti Samostojni in jo odklonili z ostrimi klici: „Proč s Samostojno!! Mi nočemo nič slišati o tej stranki! Ven z njim!“ G. Strekelj se ima zahvaliti le posredovanju gospodov pri predsedniški mizi, da ni bil postavljen nasilnim potom pred vrata.

Po končanih govorih je bil izvoljen krajevni odbor Kmečke Zveze v Prekmurju. Na splošno željo na shodu navzočih kmetov je bil izvoljen za predsednika Kmečke zveze župnik Klekl, za prvega podpredsednika katoliški kmet, za prvega tajnika kaplan Lejko in za drugega tajnika kmetijski mladenič Kühar. Ostala odborniška mesta so razdeljena po celem Prekmurju.

Zborovalci na prekmurškem kmetiskem taboru v Murski Soboti so se razšli v zavesti, da bo seme naše Kmečke Zveze v narodno rodni in katoliško zavedni zemlji prekmurških src raslo in rodilo sad kmetске moči in zavednosti ter prineslo obilno dobrot in koristi našemu slovenskemu ljudstvu onstran Mure in celokupni naši državi.

Nabirajte za Kmečko Zvezo!

Volitve se bližajo. Kmečka Zveza bo ob volitvah imela izredno mnogo izdatkov. Socialisti zbirajo volilni sklad že skoro celo leto, liberalci-kapitalisti in Samostojneži so dovolj založeni z denarjem. Naša Kmečka Zveza je zveza priprostega kmetiskega ljudstva in ne razpolaga z velikimi svotami. Zato se obrača do svojih članov in somišljenikov s pozivom, da jo vsak po svojih močeh podpira. Plačujte vestno letno članarino! V veseli družbi, na gostijah, kolinah in turežih ter drugih takih priložnostih se spomnite naše Kmečke Zveze, nabirajte za njo in pošljite nabrane svote Kmečki Zvezi v Mariboru, tiskarna sv. Cirila! Premožnejši člani Kmečke Zveze in Ljudske Stranke! Spomnite se večkrat Kmečke Zveze! Nek posestnik je ob priliki srečno končane pravde daroval za Kmečko Zvezo 100 K. Posnemajte ga! Ako hočete, da Kmečka Zveza ob volitvah razvije uspešno agitacijo, podpirajte jo že zdaj z denarnimi sredstvi! Ako hočete, da krščansko-kmetiska misel zmaga, da našo državo vodijo boljši državniki, nego so sedanji, ako hočete, da novi poslanci in novi ministri vladajo državo po krščanskih načelih in v prid in blagor priprostega kmečkega in delavskega ljudstva, žrtvujte, darujte za Kmečko Zvezo!

Politični pregled.

Jugoslavija.

Naš regent Aleksander, ki se je muhnil dalje časa na francoskem in osobito v Parizu, se je vrnil nazaj v Beograd dne 12. t. m.

Naše finančno ministrstvo namerava izmenjavo krone z dinarjem v sorazmerju 1:4. Naj demokratično-socialistični nakani se upira vsak

trezno, pošteno in z narodom čuteč Jugoslovani. Dan na dan se je objavljalo proteste proti tej vladni nakani. Tudi Ljudska stranka in Kmečka zveza ste odposlali tozadevni protest v Beograd.

Jugoslaviji pripade od splošne vojne odškodnine od ene do poldruge milijarde frankov.

Lužiški Srbi, ki bivajo 50.000 po številu, na Saksonskem v Nemčiji daleč na okrog v okolici mesta Bautzen (Budišin), so poslali svoje odposlance v Beograd. Ti odposlanci lužiških Srbov so izrazili željo, da bi se radi lužiški Srbi s svojimi rodbinami vred naselili kje v Jugoslaviji. Lužiški Srbi so dokaj premožni in bi nam bili v Jugoslaviji prav dobro došli. Ministrstvo za agrarno reformo razmišlja o tej želji in nakani bogatih lužiških Srbov.

Naše prehranjevalno ministrstvo je osnovalo v Trstu poseben odsek, ki bo prevzemal vse blago, ki bo došlo za našo državo v Trst.

Italija.

Kakor poročajo najnovejše vesti, so začeli Italijani izpraznjevati in zapuščati razna mesta, katera so držali zasedena po Dalmaciji.

Francija.

Tekom tega tedna se bodo začele nove seje mirovne konference. Poglavitne seje se bodo vršile v svetu četvorice: Lloyd George, Clemenceau, Wallace in Nitti.

Novim predsednikom Francoske bodo baje izvoljen Clemenceau, ki namerava po končani izvolitvi odpotovati v Zedinjene države Severne Amerike glede zveze narodov.

Nemčija.

Vrhovni svet v Parizu je sklenil, da se ne sme nikdar več povrniti v Nemčijo vladarska hiša Hohenzollerncev, v Avstrijo pa ne Habsburžani.

Ententa zahteva od Nemčije izročitev 1500 oseb ententnemu sodnemu dvoru. Nemška vlada se upira tej izročitvi in grozi z ostavko, ako bo morala izvršiti to ententno zahtevo.

Čehoslovaška.

Čehoslovaška republika je že izdelala svoj ustavni načrt; med tem, ko se našim v Beogradu vladajočim demokratom in socialistom niti ne sanja ne o kakem tozadevnem gačrtu.

Čehoslovaška je uvozila v našo državo v dobi 6 mesecev za 51 milijonov čehoslovaških kron blaga. Naš minister za trgovino, demokrat dr. Kramer, pa nam še nič ne zna sporočiti, kolike svote znaša naš izvoz in uvoz. Zopet — demokratska zmožnost!

Po Čehoslovaški se vedno bolj in bolj širi kulturni boj. Izpeljati nameravajo popolno ločitev cerkve od države. To protiversko gibanje zelo pospešuje češka duhovščina, ki pripravlja odpad od rimske cerkve in ustanovitev češke narodne cerkve.

Čehoslovaška je dobila v Ameriki posojilo 25 milijonov dolarjev.

Avstrija.

Gospodarsko stanje v Avstriji je tako obupno, da se ne bo dalo urediti. Vrednost avstrijske krone pada in pada; draginja je pa vedno večja. Slabi kruh, ki je stal začetkom januarja t. l. 2.40 K, je poskočil zdaj na 5.25 K, moka od 3 K 1 kg na 10 do 11 K. So resni in veliki dvomi, ali bo zamogla Avstrija sploh vzdržati kot samostojna ljudovlada. Da povzdigne Avstrija svoj kredit v inozemstvu, zastavlja svoj tobačni monopol in razne umetnine.

Avstrijsko finančno ministrstvo je že izdelalo načrt o oddaji premoženja, ki bi se zaženjalo pri 20.000 K premoženja z oddajo 5% in pri vsakih 20.000 K več bi poskočila oddaja za 2% višje. Pri tej premoženjski oddaji pričakujejo 12 milijard K dohodkov.

Madžarska.

Madžarska mirovna delegacija je že odpotovala v Pariz. Mirovni pogoji za Ogrsko bodo po francoskih izjavah zelo strogi in trdi, radi s silo zatrene boljševiške vlade na Madžarskem. Poč boljševiško strahovlado znanega Bela Kun je bilo na Madžarskem po nedolžnem usmrčenih 4700 ljudi.

Bolgarija.

Na Bolgarskem je izbruhnila vsled obšne, prehude draginje občna stavka. Med vojaštvom in stavkarji je prišlo večkrat do krvavih spopadov, ki so zahtevali na stotine Sloveških žrtev.

Turčija.

Ofenzivo namerava Turčija začeti z 120.000 možmi proti Grčiji.

Turki so pomerili po perečilih za časa vojne 1.200.000 Armencev.

Rusija.

Po celi Rusiji divja boj boljševikov proti protiboljševiški armadi. Boljševiki zmagujejo povsod. Že vse protiboljševiške armade so razkropljene, pobite in zajete. Boljševiki se zaseli Gusev.

Amerika.

Od strani ameriške vlade se je začel oster odpor proti boljševiškemu gibanju, ki se je začelo z vsilo širiti po Ameriki. Amerika je zaprla 2407 boljševikov, katere bo izgnala v Evropo. Vsi ti boljševiki v Ameriki so ruski židje, ki so mislili vhitopiti v Ameriko za 940 milijonov K ponarajenih bankovcev.

Predsednik Wilson bo sklical svet zveze narodov v Pariz.

Kmetska Zveza.

Shodi Kmečke zveze se vršijo po teh-le krajih: V nedeljo, dne 18. januarja ob 2. uri popoldne v dvorani gostilne Dreisger v Lajteršbergu pri Mariboru; po rani sv. maši v šoli na Slatki gori pri Smarju (poslanec Vrečko in Zebot), popoldne ob 2. uri v gostilni Kupnik na Podpišju (Vrečko-Zebot), po rani sv. maši v St. Vidu pri Grobelnem v šoli (urednik Marko Krajnc), popoldne ob 1. uri pri Sv. Lovrenou na Pohorju v Kodrovi gostilni. V nedeljo, dne 25. januarja po rani sv. maši pri Sv. Ilju pod Turjakom. Brske govornik iz Maribora.

Selnica ob Dravi. Prihodnjo nedeljo 19. januarja ob 8. uri zjutraj priredi Kmečka Zveza v šoli shod, na katerem govori državni poslanec Pišek. Selničani pridite!

Vabilo k zaupnemu shodu Slov. Kmečke Zveze, ki se vrši v nedeljo dne 18. januarja 1919 ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani minoritskega samostana v Ptuj. Vsi pododbori se vabijo, da pošljejo vsaj dva zastopnika k temu važnemu zaupnemu shodu.

Krajevni zaupniki Kmečkih zvez. Takoj skličite mesečno sejo, da se pogovorite glede občinskih volitev! Ne čakajte! Škoda za vsako zamujeno uro! Le vestno delo priprave in posvetovanja bodo priborile Kmečki zvezi zmago pri občinskih volitvah!

Shod v Kamnici pri Mariboru v preteklo nedeljo se je dobro obnesel. Načelnik okrajnega zastopa g. dr. Leskovar iz Maribora je v poljudnih besedah obrazložil poslušalcem razne davke ter veliko važnost bodočih občinskih in državnozoborskih volitev. Shodu, katerega so se udeležili naši najodličnejši pristaši v župniji, je predsedoval gerent in načelnik posojilnice, Franc Hiter. Razven par zaslepljenec je vse katoliško narodno zavedno ljudstvo kamniške župnije v taboru SKZ.

Hoče pri Mariboru. Da je naša župnija po ogromni večini v taboru krščanske stranke (Kmečke zveze) je pokazala nedelja, 11. januarja. Zborovanje Kmečke zveze je bilo sijajno. Zborovalcev je bilo toliko, da se je shod moral razdeliti na dva dela. Gostilniški prostori pri Rotnerju in Frangežu so bili nabito polni. V gostilni Frangež sta govorila posestnik Kmeček iz Orehove vasi in dr. Juvan iz Maribora. Pri Rotnerju sta govorila župan Florjančič in urednik Zebot. Zborovalci so odobravalni delovanje in program Kmečke zveze. K besedi se je oglašil neki Kac iz Razvanja, ki je bil poprej med tisti, ki so se leta 1914 veselili zapiranja Slovencev. Bil je navdušen Südmarkovec in Schulvereinovec. Sedaj je predsednik socialdemokratov v Razvanju in obenem tudi pristaš Samostojne. Vprašal je kam gre denar, ki ga dobi vlada od carine in visokih davkov. Dobil je krepak odgovor. Naj moč vpraša liberalno-socialdemokratične ministre v Beogradu in dr. Zervaja v Ljubljani, kam spravljata sedanja vlada milijono, ki jih dobi pri carini. Učeni možakar je trdil, da v naši državi ne sme imeti vera in cerkev s politiko nič opraviti. Od Zebota je dobil tak odgovor, da je umolknil. Taki ljudje, ki so bili leta 1914 med ovaduh, štajerčijanski generali v Jugoslaviji ne bodo komandirali. Ljudstvo samo, in sicer krščansko slovensko ljudstvo bo govorilo ob volitvah in z glasovnicami zapodilo liberalce in socialiste, ki s silo vladajo, ven iz vladnih palač. Zborovalci so nato izrekli popolno zaupanje Jugoslov. klubu in voditelju dr. Korotcu, zahtevali, naj dobi Slovenija svoj deželni zbor za ureditev domačih zadev, sicer pa protestirajo, da bi se naši stranki očitalo protidržavno delovanje, ugovarjajo proti nameravanemu brezversnemu šolskemu zakonu, zahtevajo pravičen davčni zakon, lovski zakon itd. Za zaupanje Jugoslov. klubu ni glasoval samo nek rdečkar. Celo Kac je glasoval s svojo družbo za vse resolucije. Osmešena jo je pisana družba pobrisala na prosti zrak. — Po shodu so se zbrali župani in drugi odlični možje k zaupnemu sestanku. Naša stranka je ponosna na Hoče in tamošnje ljudstvo, ki je do malih izjem vse v taboru naše stranke.

V Orešnjeveu pri Slov. Bistrici se je sestavil krajevni odbor Kmečke zveze, kateremu načeluje gerent g. Simon Pušnik. Odborniki so samu najuglednejši možje cele župnije.

Prihova. V nedeljo, 11. januarja se je po večernicah sešlo izredno mnogo ljudstva na zborovanje Kmečke zveze. Govoril je M. Krajnc o političnem in gospodarskem položaju. Kmetisko ljudstvo v Kmečko Zvezo!

Vinje. Tu smo ustanovili krajevni odbor Kmečke zveze. Predsednik je zaveden gospodar Martin Dušej.

Stari trg. Kmečka zveza je skupno s Socialno zvezo priredila 7. januarja za slovenograški okraj pedesetni tečaj, ki ga je vodil posestnik dr. Hoh-

nje. Udeležba je bila zelo velika. Prišli so možje in mladenci ne samo iz slovenjegraškega okraja, marveč deloma tudi iz Koroške v velikem številu, da v veliki sobani stare šole niso imeli prostora. Predavala sta dr. Hohnjec in nadrevizor Pušenjak.

Mozirje. Tu se je vršil dne 21. decembra v gostilni Sirmšek lepo obiskan shod Kmečke zveze, kateremu je predsedoval Cesar Ivan. Dr. Ogrizek burno pozdravljen je v poljudnih besedah obrazložil kmečki položaj in pokazal pota, kako se zamore kmeč, obrtnik, delavec izrgati iz rok, svojih oderuhov in po kakšnih potih naj hodi, da ostane duševno čvrst in pošten. Vsi navzoči so navdušeno odobraval govor dr. Ogrizeka in sklenili, da se hočejo tesno oprijeti Kmečke zveze in le pri njej iskati samopomoči. Sprejeto se je 8 važnih resolucij. Izvolil se je nov odbor Kmečke zveze. Odborniki so obljubili, da hočejo vneto delovati za blagor ljudstva in izvesti organizacijo od hiše do hiše. Mozirani ostanemo zvesti Kmečki zvezi. Neznačajne pa privoščimo liberalni Samostojni.

Gospodarske novice.

„Jugosl. vinogradar in vočar“ je dobro urejen list, ki se peča samo z vinogradništvom in sadjarstvom. Izhaja v Zagrebu. Izhaja enkrat na mesec in stane 24 K na leto.

Obnoveitev belgijske industrije. Glasom poročila belgijske legacije v Beogradu so dela obnovitve belgijske industrije že toliko napredovala, da je misliti na zopetno vzpostavitev kupčijskih zvez s svetovnimi tržišči. Kot predmete, ki jih bo Belgija v kratkem izvažala, navaja legacija naslednje: steklo, šipe, creca, kozarci, steklenice, potrebščine za razsvetlavo, cement, keramične kocke iz cementa in glin, lovske puške, različni kemični material, barve, lake, volnene tkanine, klobučevino, izdelki iz usnja, obuvala iz usnja, torbice za dame, klobučarske izdelke, barvasti papir, igralne karte, molitvenike, sveče, podobe, vžigalice, pohištvo, igrače, sukanec, svilo, material za telefonske in brzojavne naprave, žebelje, vijake, kuhinjsko in emailirano posodo, kovinaste izdelke za polnštvo, potrebščine za razsvetlavo, kandite, vodovodne in plinske cevi, material za železnice, vagoni, poljedeljsko orodje, nožarske izdelke, kirurške instrumente, šipke, bombaževne tkanine, 18 plavžev je že v obratu. Število obnovljenih obratov narašča od meseca do meseca. Nadaljne informacije je dobiti pri „Legation de Belgique“ v Beogradu.

„Bog kaznuj Angleže“ ta klic je donel ob začetku vojske po vseh krajih, kjer so bivali prevzetni Nemci in zakrknjeni nemčurji. Bog pa ni kaznoval Angležev, temveč Nemce radi njih ošabnosti. Nemška trgovina je uničena, dočim imajo Angleži svetovno trgovino sedaj zopet v svojih rokah. Priborili so si sedaj za svojo roko še nove trge, posebno v južni Ameriki in v Orientu.

Svetovna trgovina. V trgovini nam za prednjačije severni Amerikanci. Preteklo leto je bila samo njihova trgovinska bilanca aktivna, vse druge države, ki se bile udeležene v vojski, imajo pasivno trgovinsko bilanco. Severna Amerika je lansko leto 40 mesecev uvozila za 3113 mil. dolarjev, izvozila za 6516 mil. dol., torej znaša aktivum 3397 mil. dolarjev. Francija je uvozila (9 mesecev) za 4810 mil. frankov, uvozila za 20.774 mil. frankov. Anglija (11 mesecev) uvozila 846 mil. funtov, uvozila za 1463 mil. funtov. Nemčija (celo leto) izvozila 10.000 mil. mark, uvozila 24.000 mil. mark, Nemška Avstrija izvozila 2600 mil. kron, uvozila 5400 mil. kron. Kako stojimo v Jugoslaviji z izvozom in uvozom, ne vemo, ker vodi našo trgovinsko politiko popolnoma nezmožen človek, ki se razume samo na malenkostne politične intrige. Trgovinski minister dr. Kramer se dosedaj ni objavil niti najmanjše statistike, tako da zaostajamo v tem oziru celo za najbolj nekulturnimi državami. Njegov najbolj ovetel uvoz so nemški židje. Naprednjaki delajo nepopisno nazadnjaško politiko na celi črti.

Meljni tečaji. Kmetijsko poverjeništvu namerava letos po deželi prirediti nekaj enotedenskih potovalnih molznih tečajev. Namen teh tečajev je, opozoriti živinorejce na veliki pomen pravilne in čiste molže za mlaičnost krav. Poučevalo se bo praktično in teoretično pravilni način molže in poglavitna pravila za oskrbo mlečne živine. Tečaji so brezplačni; udeležence zberejo krajevni faktorji, ki morajo tudi preskrbeti za primeren prostor, kjer se bodo predavanja vršila. Kot udeleženci tečaja pridejo v poštev dekleta, dekleta in gospodinje ter mlajši fantje. Živinorejske zadruge, kmetijske podružnice in občine, ki želijo v svojem področju takšnega poučnega tečaja, naj vložijo prošnje za prireditev taistega na poverjeništvu za kmetijsko v Ljubljani. V prošnji je navesti, koliko udeležencev se je priglasilo in da je za primeren prostor za predavanje preskrbljeno.

Zakaj nam vlada ne preskrbi petroleja? V zagrebškem Trgovinskem listu čitamo, da je sedaj v sosednih državah na razpolago za izvoz dovolj petroleja in bencina. Samo pobrigati se je treba, da ga spravimo v naše kraje. Tudi se zopet vidi lahkomišljnost liberalcev in socialistov, ki imajo sami vlade v rokah, da ne poskrbijo ljudstvu petroleja. Liberalni in socialistični ministri se vozijo v salonskih vozovih po svetu, a za take reči se prav noben vrag ne zmeni. Petrolej, ki ga je prejšnji prehranjevalni minister dr. Korošec v velikih množinah naročil iz Amerike, se vsled karivde sedanja proklamirane vrede,

dobili povečini v roke tihotapei in verižniki. Sedanja vlada je za nič, zategadelj nimamo petroleja.

Načrt za električno železnico iz Maribora na Pesnico, od tam v Lučane in čez Slov. gorice v Prakmurje, je izdelal inženjer Naiff, ravnatelj falske elektrarne. Proračun znaša 5-6 milijonov K. Železnica bi bila napeljana ob cesti.

Zezezo za ključavničarje, kovače in kovinarje. Gospodarsko komisija za stvarno demobilizacijo je sklenila s kranjsko industrijsko družbo na Jesenicah pogodbo, po kateri je družba obvezana odstopiti uradno za povspesevanje obrti večjo množino raznovrstnega železa. Opozarjamo obrtnike, da takoj priglase svoje potrebe ter dimenzije natančno navedejo. Priporočamo, da več obrtnikov skupaj naroči celo vagonsko pošljatev, in sicer se mora naročiti od vsake dimenzije najmanj 500 kg. Na manjša naročila se ne bomo mogli ozirati, zato priporočamo zadržam, da za vse obrtnike v njihovem okraju skupno naroče potrebno železo.

Mlinarjem. Urad za povspesevanje obrti ima na razpolago manjšo množino svile za sita št. 7. Interesenti naj se zglase najkasneje do 24. t. m.

Podpore za plemenske bike in merjasce podeljuje Slov. kmetijska družba v Ljubljani. Natančnejši podatki so navedeni v „Kmetičevcu“ št. 24.

Cene vinu neprestano rasejo. V Italiji so pridelali samo okoli 31 do 32 milijonov hektolitrov vina, dočim se pred vojsko pridelali vsako leto 40 do 50 milijonov hektolitrov. Cene znašajo 5 do 10 lir za liter. Zelo visoko stojijo cene vinu v Južni Tirolski, kjer je bila 1919 izborna vinska letina. Cena znašajo sedaj 15 do 24 lir za liter vina. Zelo mnogo vina pokupijo Svicarji. Na Madžarskem je bilo malo pridelka. Cena 16 do 22 K. V Porenju je bila dobra vinska letina. Cene 20 do 25 mark. V naših krajih raseje cene vinu dan za danom. Za letnik 1917 postajajo gosliničarji 20 do 32 K. Vino leta 1918 in 1919 je v ceni precej enako: 10 do 16 K. Ker je razvidno se bo vinogradništvo v dolgednem času še vedno izplačalo, čeravno pravi Samostojni Mermolja, da je bolje saditi črešnje nego vinski trto.

Oddaja sadnih drevesc. Slov. kmetijska družba bo oddajala sadna drevesca, fine vrste, bruške in jablane. Cena prvovrstnim 20 K, drugovrstna 16 K komad. Posamezniki in kmetijske podružnice naj nemudoma, ali pa vsaj do 25. januarja naročijo pri Slov. kmetijski družbi v Ljubljani potrebno število drevesc.

50 000 komadov kolja za vinograde, hrastovega, ima na prodaj neko veleposestvo v Pakracu v Slavoniji. Naslov prodajalca pove upravništvo lista „Jugoslovanski vinogradar i vočar“, Zagreb, Strossmajerjeva ulica 6. I.

Semenski krampir kupuje sedaj Slov. kmetijska družba, da ga bo spomladi oddajala svojim udom. Oglasite se!

Sol za kmetiko prebivalstvo. Slov. Kmečka zveza je posredovala, da se je za kmečko prebivalstvo na Slov. Stajerju poslalo več vagonov soli. Zadržana v Račah je razdelila soli štiri vagoni.

Konjski gnoj se bo potom licitacije za daljšo dobo prodal v Meljski (domobranski vojašnici) v Mariboru. Interesenti naj se zglasijo 19. januarja ob 9. uri pri upravi vojašnice poslopje VI. soba 18.

Tedenske novice.

† Umril je 9. januarja Jožef Kolarič župnik pri Sv. Martinu na P. Rojen je bil l. 1835 na Žusmu. Blagopokojnemu zlatomašniku svetila večna luč.

Duhovniške vesti. Župnijo Hajdin pri Ptujju je dobil in nastopil g. Gašpar Zrnko, župnik v Pušavi. Za provizorja v Pušavi je imenovan g. Janez Vedečnik, kaplan v Šoštanju. Kot kaplan v Šoštanju je nameščen g. A. Lužar. G. Leopold Amon, kaplan v Slivnici pri Mariboru, je zavoljo bolezni stopil v začasni pokoj. Kot kaplan v Slivnici je nameščen g. Alojzij Ciglar, kaplan pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

Himen. V Mariboru se je poročila 7. januarja gđ. Julčka Rutnik, učiteljica v Radvanju z gosp. nadporočnikom Francetom Zaplotnikom, vojnim sodnikom v Ljubljani. Poročil ju je č. g. Anton Tkavec, stolni vikar. Kot priča za nevesto je bil č. g. Avgust Šparl, korni vikar, za ženina pa g. Anton Plepelec, posestnik v Središču. Novoporočencema obilo sreče!

Inženir Ferdo Lupša, rojak od Male Nedelje, ki je bil dolgo let v Siamu v Aziji (nekaj časa minister, za čas vojske pa vjetnik). O svojih doživljajih bo predaval prihodnjo nedeljo, dne 18. januarja pri Mali nedelji, pozneje pa v Mariboru, Celju, Zagrebu in Ljubljani. Dobrodošel na domačih tleh.

Zborevanja v ljudskih šolah dovoljena. V šolah se smejo vršiti zborevanja. Dovoljenje

lahko da načelnik. Treba je le plačati suzženje prostorov.

Mariborsko mestno knjigovodstvo in blagajna je razun vedelje in praznikov, vsak dan do 12. ure za občevanje s strankami odprto, kar se naj na znanje vzame.

Samostojna Kmetijska Stranka — popolnoma liberalna stranka. Kdor tega ne verjame, naj bi bil le pogledal na občni zbor Slovenske kmetijske družbe dne 30. decembra v Ljubljani. Med liberalci in Samostojneži sploh ni bilo nobene razlike. Vsi vkup so metali psovice kar na debelo na krščansko mislečo moze. Liberalni advokat, svobodomiseln profesor, trgovec-milijonar, „samostojni“ verižnik, za svoj žep skrbeči vojni dobičkar, „samostojni“ šnopsar-pijanček, vse to je bilo pomešano v lepi liberalno-samostojni družbi. Res bratci enega duha, enega srca! In ker so bili v ogromni manjšini — bilo jih je samo 67, naših pa 150 — bi bili radi s kričanjem, vpitjem, psovkanji in brečanjem dobili večino. Proti združenim liberalcem in „samostojnežem“ stoji danes trdno sklenjen ves krščansko misleči slovenski narod. Samostojni se pokazali svojo pravo barvo. Ti ljudje so hujski liberalci in bolj zagrizeni v boju zoper katoliško stranko, nego najhujsi svobodomislec. In na shodih se bodo ti razni Ureki, Drofeniki, Mermolji, Znuderli, Medvedi, Frici in taki tiči trkali na svoja samostojna prsa: Tudi mi smo kristjani. Hinavci ste, petočlanci brezverskih liberalcev in socialnih demokratov. Krivko ste si sami strgali z obraza. Poznamo vas, prav dobro vas poznamo!

Kdo spada v Samostojno? „Kmetijski list“, glasilo Samostojnih, piše v svoji števil. dne 1. jan. o tistih ljudeh na kmetih (gosliničarjih, trgoveih, nekaterih kmetih), ki so prej bili člani liberalne stranke, zdaj pa so slopili v Samostojno kmetijsko stranko. Tako so prišli v tisto stranko, v katero, kakor pravi „Kmetijski list“, spadajo. In ker spadajo v to stranko, zato je, kakor doslovno piše ta list, njih moralna in stanovska dolžnost, da pristopijo k nam. Glasilo Samostojnih torej samo odkrito izpoveda, kdo spada k njim in kdo mora pristopiti k njim: samo liberalci. Kmet s krščanskim prepričanjem med Samostojneži nima mesta.

Naše ljudstvo ne mara liberalne Samostojne Kmetijske Stranke. Skoro povsod, kamor pride liberalno-nemčurska-rdečkarska Samostojna Kmetijska Stranka, povsod jo vrže ljudstvo na cesto, kakor postopača, ki prinaša samo smrad in uši. Dosedaj so Samostojneži pogoreli na številnih krajih. Prav posebni polom pa so doživeli v teh le krajih: v Dob-jem, kjer so napodile zavedne ženske šentjurskega apostola Drofenika z mokrimi cunjami; v St. Ilju, kjer je moral znani Mermolja kar zginiti pred ljudsko množico, ki bi ga bila linčala, ako ga ne bi naši voditelji ščitili; v S. Martinu pri Vurbergu, kjer je moral šentjanžki Fric pobrati svoja šila in kopita brez vsakega uspeha; v Selnici ob Dravi so zavedni domačini brali združenim liberalnim in nemškutariskim samostojnim zgagarjem iz Dravske doline take levite, da se do sape niso mogli priiti; Drofenika so na Dobrni tako podučili, da bo dobro pomnil, kedaj je bil v šoli naših dobrnskih pristašev; kmetje v Prekmurju so dne 5. januarja za vedno odklonili lažikmetijsko Samostojno; v Gornji Radgoni in v St. Petru niže Maribora se je celo na shodih Samostojne soglasno sprejela ostra resolucija, ki obsoja izdajalsko početje te stranke; na Lavu pri Celju je imel Drofenik na „shodu“ samo tistih par oseb, ki jih je pripeljal s seboj; v Ljutomeru sta Mermolja in Znuderl zbrala na „velikanskem“ zborovanju kar 15-20 ljudi; Samostojna je s svojim Nemcem pogorela tudi pri Mali Nedelji; hud poraz so dosegli ti preroki dne 11. t. m. pri Veliki Nedelji; v Laporju črešnjevski Kresnik in mladi Novak iz Slov. Bistrice niti prav do besede nista prišla (z blagoslovljeno vodo so poskropili pot, po kateri sta hodila) in v Črešnjevju samem je ta pisana samostojna družba od zavednih žen in mož dobila take nauke, da bo pomnila. Tudi v Slivnici pri Mariboru in v Smiklavžu so Samostojneži pogoreli. In samostojni rogovileži si se upajo trditi, da imajo ljudstvo za seboj!

Samostojna Kmetijska Stranka še do danes ni na nobenem shodu protestirala proti načrtu brezverskega šolskega zakona. Drofenik, Mermolja, Urek, Fric, Znuderl, Nemeč, Petrovič, Kene in enaki generali (brez armade! Opomba stavca) si ne upajo ziniti ne besede proti temu drznemu brezverskemu načrtu. Pa saj ni čuda! Samostojna je pod strogim jerobstvom liberalcev in socialnih demokratov.

Polom Samostojne Kmetijske Stranke na Črešnjevju pri Slov. Bistrici. Dne 11. t. m. je liberalno-socialdemokratično-nemčurska Samostojna v Črešnjevju imenitno pogorela. Kar med večernicami so sklicali shod v šolo. Med zborovalci je bilo mnogo naših. Govoril je Jevšenak, ki pa jih je slišal toliko od naših ljudi, da mu je kar sapa zaprlo. Na medklic: Zakaj se Samostojna nikjer ne izjavi proti nameravane mu brezverskemu šolskemu zakonu, je možakar same zmehdeno kimal. Za njim je govoril znani večni stajeršijanski kandidat krmnar Kresnik. Ko je klical Samostojno, kakor žid svoje robe, so mu zavedni možje in žene klicali: Kaj boš nam ti govoril, ki si hodil na Dunaj protestirat proti ustavevitvi Jugoslavije. (Hu-

komušnež je zaklical: Pa mačkinjo pečenko je jedel na Dunaju! Ker Kresnik ni nič opravil, se je spravil na oder socialni demokrat Hajdnik iz Leskoveca, ki je še pred meseci govoril na socialdemokratskem shodu. Blebetal je nekaj o skupnosti in na vse pretege hvalil Samostojno. Kot odgovor mu je zadonel klic: „Kaj boš nam ti pridigoval o skupnosti, ko še niti s svojo zakonsko ženo ne moreš skupaj živeti. Ti nam ne boš dajal naukov!“ Zalostni so Samostojneži sklenili izjalovljeno zborovanje. Svojo jezo je nato šla ta pisana družba; Kresnikovi nemčurji, liberalci in rdeči socialisti, gasit v Kresnikovo gostilno. Mi Črešnjevčani nismo marali nemško-ovaduškega Kresnikovega evangelija in ne maramo sedaj liberalnega evangelija kričavih Samostojnežev. Mi ostanemo zvesti naši Kmečki Zvezi.

Ali je to kmet? Za predsednika krajevne organizacije Samostojne Kmetijske Stranke v Račah je bil izvoljen veletržec in bivši poštar Fr. Bothe, poprej vodja štajercijancev, odbornik Südmarke in Schulvereina. Tak človek naj sedaj vodi politiko v Slovenskih Račah, To ni noben kmet. Med vojsko, ko so morali kmečki fantje in možje stati v strelskih jarkih, si je Bothe doma polnil žepa s tisočaki.

„Es-ce ha Schnuderl“. Ognjičar, ki je skupno s sedanjim veljakom Samostojne Kmetijske Stranke Konradom Žnuderl služboval pri vojaki nam poroča, da se je Žnuderl vedno podpisoval „Schnuderl, Feuerwerker“. Taki Slovenci so generali Samostojne.

V bratskem objemu so sedaj liberalci in nemčurji. V Selnici ob Dravi so se na Kraljevo objemali v bratski ljubezni liberalni velikaši iz Ruš z nemčurji, ki so sedaj zvesti in razboriti pristaši Samostojne Kmetijske Stranke. S tistimi ljudmi se družijo liberalci, ki so leta 1914 igrali v naših obmejnih krajih ulogo grdih ovaduhov. Ali vas ni sram, da ližete pete in dajate priprave vi ruski „obnarodnjaki“ sedajnim samostojnežem, ki nosijo črni pečat narodnega izdajstva iz leta 1914! Nemčurji, ki so sedaj glavni Samostojne, so vam pripomogli, da so vas ob začetku vojske orožniki tirali v graške ječe, a sedaj jih zbirate in hujskate proti lastnim bratom, krščansko-narodnim Slovenem. Časi se spreminjajo in tako tudi slovito rodoljubje liberalnih obnarodnjakov!

Socialdemokrat in kmet. Minister Korač, vodja hrvatskih in srbskih socialnih demokratov, se je izrekel za to, da se naj krona izmenja z dinarjem v razmerju 4:1. Nič ne de, je rekel Korač, če je s tem hudo zadet kmet; saj si je kmet med vojno z oderuštvo pridobil veliko žetka. Socialni demokrat torej psuje kmeta z oderuhom. Takšna je socialdemokratska ljubezen do kmeta. Ali mora biti v naši državi še kak kmet, in naj si bo še tako majhen posestnik, ki bi zoupal socialnim demokratom ter šel z njimi? In vendar se Samostojni dobrikajo socialnim demokratom, da bi z njihovo pomočjo oslabili Kmečko zvezo. Po nekaterih krajih so se Samostojni z ozirom na bližajoče se občinske volitve že spajdašili z rdečkarji proti Kmečki zvezi. Ali niso Samostojni najbolj brezvestne izdajice kmetškega stanu?!

Vprašanje dr. Kukovcu. Demokratski poglavar dr. Kukovec je na svojih shodih v Središču in Ptuj po poročilu celjske „Nove dobe“ rekel: „Klerikalna stranka je v največjih slučajih kriva, da je naše ljudsko premoženje do pol milijarde zapisano za dvomljivo vojno posojilo“. No, ves slovenski svet ve, da so bili največji in najhujši agitatorji za vojno posojilo učitelji. Ali so učitelji v klerikalni stranki? Slabo uslugo delate svojim, g. Kukovec.

Več prostosti dobijo slovenski - - - zajci! Predsednik deželne vlade, katera obstoji še vedno iz samega Žerjava, je izdal novo naredbo št. 827, v kateri dovoljuje zajcem več prostosti, kmetom pa več škode. Poprej se je smelo streljati zajce od 1. sept. do konca februarja. Torej poldrugi mesec so slovenski zajci pridobili na prostosti. Ljubezen vojnih dobičkarjev, ki lahko visoko dražbajo love, je velika do zajcev. majhna pa do kmeta. Kmet bo imel ravno v tem času, ko je navadno najhujša zima, največ škode od zajcev. In deželna vlada to podpira. Le tako naprej g. Žerjav! Vaše geslo: za zajca in proti kmetu bomo spremenili v klic: proti zajcu in proti Žerjavu! Kakor se govori, se bo številno odposlanstvo slovenskih zajcev poklonilo dne 16. januarja v deželnem dvorcu v Ljubljani deželni vladi za Slovenijo!

Dobroseljskani izobraževalni tečaji so se vršili: dne 7. januarja v Starem trgu (predavatelj dr. Hohnjec in Vi Pušenjak), dne 15. januarja v Šoštanj (dr. Hohnjec in Pušenjak) in v Trbovljah (Kranjc in Komljanec). Ti tečaji vzgojijo naši politični in izobraževalni organizaciji agitatorje, voditelje in organizatorje.

Izobraževalna tečaja v Podčetrtku in Smarju se vršita prihodnji teden, V Početrtku se vrši tečaj v torek, dne 20. januarja za kozjanski in dele rogaškega ter kozjanskega okraja, v Smarju je tečaj v četrtek, dne 22. januarja za šmarjski okraj. Začetek ob 9. uri dopoldne. Predavata u-rednika Krajnc in Žebot iz Maribora. Zaupniki kmečke zveze, agitirajte za obilno udeležbo. Možje, mladeniči, žene in mladenke, pridite!

Na izobraževalnem tečaju v Brežicah v četrtek, dne 22. januarja predava državni poslanec dr. Hohnjec in nadrevizor Pušenjak. Pozivamo zaupnike in somišljenike iz celega Posavja, da pridejo zanesljivo ta dan v Brežice. Povabljeni so tudi žene in mladenke. Začetek tečaja točno ob 9. uri dopoldne.

Zadružni tečaj se vrši v Celju v času od 12. do 19. februarja za okraje Celje, Vransko, Gornji grad, Šoštanj, Slovenji gradec, Laško, Sevnica, Brežice, Kozje, Šmarje, Rogatec in Konjice. Predavalo se bo o vseh zadružnih vprašanjih, dne 18. februarja se bo razpravljalo o sestavi računskih zaključkov in se lahko ta dan udeležijo tečaja vsi oni, kateri se hočejo poučiti glede sestave računskega zaključka, dne 19. februarja pa o Nakupovalnih in prodajnih zadrugah. Kdor se udeleži tečaja vse dni, se bo natančno poučil o knjigovodstvu in poslovanju posojilnic. Posojilnice, kakor tudi zadruge pozivamo, da prav kmalu priglase na naslov: Zadružna zveza v Mariboru vse udeležence ter javijo, če žele, da se za iste preskrbi stanovanje. Preskrbelo se bo za vse udeležence, kateri to žele, skupaj cenejša hrana. V Mariboru se vrši za ostale okraje zadružni tečaj z istim sporedom v času od 24. februarja do 2. marca.

Naši jugoslovanski vjetniki se vračajo iz Italije. Vsak teden bo odšel iz Italije transport 2000 naših vojakov. Naš vojni minister Hadjič je zapovedal vse potrebno za dostojen sprejem naših vrača oči se vjetnikov. Odrejeno je tudi, da boj dobijo domovinsko pravico vsi jugoslovanski podaniki, ki so bili med vojno internirani po raznih zavezbiških državah.

Protest otrok proti odstranitvi križa iz šole. V češki vasi je odstranila neka učiteljica križ iz šole. Drugi dan so prišli otroci v šolo in nobeden se ni hotel odkriti v šolski sobi. Brezverna učiteljica vpraša dečke, zakaj se ne odkrijejo. Saj so vendar v šoli: Šolarji so ji enoglasno navdušeno odgovorili: „Dokler ne pride zopet križ v šolsko sobo, bodo vsi pokriti. Tako so jim zapovedale njihove matere“. Ta protest je lep in ganljiv nauk za vse one, ki so za upeljavo brezverskega učnega načrta in za odstranitev razpelo iz šolskih sob.

Poročilo o sejah Kmečke Zveze pošljite krajevni odseki vsak mesec tajništvu Kmečke Zveze v Mariboru, Čbilova tiskarna.

Kmečka Zveza na Bavarskem. Dr. Heim, voditelj bavarskih kmetov, ki je pred enim letom na Bavarskem ustanovil Kat. ljudsko stranko, deluje sedaj na tem, da preosnuje bavarsko Km. Zvezo, ki ima krščansko narodno-kmečki program.

Ogenj. Na Kraljevo zvečer je v Arji vasi zadela blago družino Drevovo velika nesreča. Zlobna roka je zanesla ogenj in zgorelo je gospodarsko poslopje in vse premičnine. Škoda je ogromna. Zavedni hiši naše sožalje.

Kakšno življenje, taka smrt. Dne 14. decembra lanskega leta je izbruhnil v Paradižu, občina Sv. Barbara v Halozah v viničarji Vobiča požar, ki je v kratkem uppelil poslopje, krmo, posodo itd. ter povzročil veliko škodo. Požiga je bila osumljena bivša viničarjevadržina Janeza Kranjca, žena Marija in hči Barbara. Iz strahu pred orožniki je žena Marija skočila v mlako in utonila, hči je pa izginila neznano kam. Še le 14 dni pozneje so našli otroci Barbaro viseti v gozdu na drevesu, kjer se je obesila. Krokariji so ji že izključali oči. Obe nesrečnici so se skrbno ogibali cerke, kajti njuna tolažba in dušna hrana je bil zloglasni „Štajerc, dokler ga ni zlodej vzeli.“

Ljubno Sav. dolina Na Božič je izbruhnil požar v mežnarji pri podražnici na Kosuljah, ki je vpepelil hlev in zgornji del hiše, a cerkvice je ostala kljub veliki bližini, nepoškodovana. V župni cerkvi, kjer se je ravnokar vršila služba božja, je nastala med verniki velika bojazen in razburjenje. Škoda znaša čez 20.000 K. Vzrok požara še ni pojasnjen.

Razgled po svetu.

Kaznovani trgovci. Policijsko poverjeništvu v Beogradu je obsodilo 18 trgovcev, ki so v

času kolekovanja denarja zvišali cene blagu. Kaznovani so bili z denarno globo od 1000 do 2000 K. Obsodbe so pravomočne in so bile objavljene na stroške obsojencev v „Narodnih Novinah“. Posnemanja vredno tudi za Maribor.

Angleška in Francoska zahtevata, da se bivšega nemškega cesarja Viljema II. odstrani iz Evrope in se ga zatrajno zapre na kakem samotnem otoku. O tem nemškem Viljemu se že presneto dolgo prerokujejo ti veliki gospodje, ki sedaj razkosavajo in zopet skupaj zbijajo po vojni razbite dele Evrope. Ko bi bil kak navaden zemljan zagrešil le stotisočinsko tega, kar ima Viljem na na vesti, bi ga že bili stokrat živega dejali iz kože. Pravica, kje si!

Angleška v vojski. Kakor navajajo uradni viri, so posamezni deli britanskega kraljestva med vojno prispevali k armadi v nastopnih izmerah: Velika Britanija je postavila 5,700.000 mož, Kanada 631.000, Avstralija 416.000, Nova Zelandija 220.000 Južna Afrika 136.000, Indija 1,406.000 in ostale kolonije 135.000 mož. Skupna vsota vsega tega znaša 8,654.000 mož. Padlo jih je 851.000, ranjenih je bilo 2,067.000, pogrešanih in ujetih pa 142.000 mož. Ameriška armada je za časa svoje največje jakosti štela dva milijona mož. Britanska armada je, ko se je sklepalo premirje, štela 1,165.000 mož, med njimi 412.000 pušk.

Pomanjkanja premoga v Avstriji. Pri Amstetnu je obtičalo 7 vlakov z živili in drugimi nujnimi potrebščinami, ker nimajo premoga. Najbrže bodo zopet za nekaj časa ustavili vlake in na Dunaju tudi cestno železnico. Mora biti pač skrajna beda, ako radi pomanjkanja premoga ne morejo niti vlaki z živili na Dunaj.

Draginja kruha na Dunaju. Kruh je na Dunaju silno slab in neznošno drag. Sedaj pa poročajo, da je dunajska vlada v veliki zadregi. Doplačevati mora namreč za vsak hlebček kruha 6 kron, kar povzroča državi ogromne stroške. Pa kljub tem državnim prispevkom še vedno taka draginja. To je pač posledica slabe vrednosti avstrijske krone, ki nima v tujini skoraj nobene veljave.

Napad na župnika z granato. V Hittenfingenu pri Augsburgu so neznani zločinci z granato ubili župnika. 7 centimetersko granato so pritrdili na drog pred okno njegove spalnice, potem pa je nekdo vrgel kamen v okno. Župnik pogleda skozi okno, pri tem zadene z oknom granato, ki se razpoči in ubije župnika.

Dopisi.

Vurberg. Grof Herberstein ima na Štajerskem več grajščin, med njimi Vurberg in Ptuj. Med vojno je imel na Vurbergu za oskrbnika nekega protestanta, Gumpert po imenu. Ta brezsrčnež je stiskal ljudi in jim ni hotel prodati ne listja, ne drv. Ob prevratu leta 1918 so razkačeni ljudje streljali v njegovo stanovanje. Zato jo je odkuril z Vurberga v Ptuj, a poboljšal se ni. Zato so pred Božičem l. l. tudi v Ptuj streljali nanj. Vse ljudstvo, zlasti še delavci in viničarji, ga silno sovražijo, ker jih v sedanji draginji tako slabo plačuje. Pošiljali smo že pritožbe na deželno vlado, na ptujsko okrajno glavarstvo in na grofa Herbersteina, a vse nič ne pomaga. Njegov zagovornik, dr. Fermevc v Ptuj, in drugi gospodje, katerim pošilja darila, ga dobro držijo. Vabi jih tudi v grajščinko klet, kjer jih zaliva z najboljšim vinom in pita z mizlo svinjino. Toda tudi tega bo enkrat konec, če ne prej, pa takrat, ko bomo grajščino delili. Vse ljudstvo naj čaka, da bi se to prejkoprej zgodilo!

Gornja Polskava. Pri nas smo pokopali minule dni posestnika Ivana Rober. Mrtal je v hladni grob v evetoči moški dobi 30 let in že 1 mesec po svoji srečni poroki. Rajni Ivan nam je bil vzgled in vzor zanimanja in dela za Kmečko Zvezo in za razširjenje naših listov. Kot absolut vinorejske in kmetijske šole je bil sam vzoren gospodar, a s svojimi nasveti je pomagal in koristil vsem župljanom. Za mlado umrli Roberjem žaluje cela Gornja Polskava in sosedne župnije.

Prireditve.

Bralno društvo v Cirkoveh uprizori v nedeljo dne 25. t. m. po večernicah igro „Skrivnostna zaroka“ ter burko „Kmet in fotograf“; na sporedu je tudi pozdravni govor in godba na lok. Pridite!

Mala naznanila.

Prodaja vina

Istočega pridelika 1919 iz vinskih goric štajerske hranilnice v Halozah in Slov. goricah. Vinske poskušnje so dne 10. in 11. jan. 1920 pri upraviteljstvu posestev štajerske hranilnice v Podlehniku pri Ptuju na razpolago. Ponudbe za vino je pisemno v zaprtem pismu z označbo: "Vinska ponudba" predložiti imenovanemu upraviteljstvu v Podlehniku do 17. 18. januarja 1920. Prodajalec si pridržuje pravico, da se pri eventualnih špekulativnih ponudbah ne osira na najvišje ponudbe, ker bo o koncu oddanih vina odločevalo poverjenstvo za agrarno referenco v Ljubljani. Upraviteljstvo posestev štajerske hranilnice Podlehnik pri Ptuju 576

Zimnata, kakor tudi prvovrstna svilnata

Mlinska sita (pajtlji)

iz Švice za moko vseh vrst se dobe v trgovini

Avgust Cadež, Ljubljana, Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 35 nasproti stare Tišlerjeve gostilne. 579

Kupim manjše kmečko posestvo. Ponudbe "Ekonom 28" poštno-ležeče Sv. Lovrenc nad Mariborom. 571

Pridna in poštna učenka, katera ima veselje do trgovine ima vstop v trgovino I. Traun, tujska Gor. Za istotam se išče tudi dekla od 20 do 30 let stara, poštna in pridna, ponudbe na zgornji naslov. 570

KOTLE

za žganje, pralne kotle, bance, štedilnice in vsa v kotlarsko obrt spadajoča dela izvršuje točno in po zmernih cenah

Lovrenc Tomažič, Maribor Sodnjaka ul. 24.

Kupujem okrogel les za žago

na štoru ali na žago postavljen ali drugače po dogovoru. M. Vrečko, Polzela. 527

Ovčjo volno

kupuje Henrik Primus, trgovec v Mariboru, Tržaška cesta 25. 12

Učenca, zanesljivega, iz poštene hiše, z dobrimi spričevali ter krepkega sprejme trdka Berlig, Zetale pri Rugatcu. 2

Tovarna J. Pfeifer, v Hočah

ima na prodaj: Umetni novi mlin na dva tona 32 col, kamenje na jermenje z malim jermenjem z vsemi potrebnimi pripravami, volnate pajtelje. Nova dvodelna čistilnica z veternikom za zdreb. Vsi transmisijoni tudi za trijer. Cena K 16.000. En stoječ motor na bencin, 8-12 konj. sil z vsemi potrebnimi pripravami za 12.000 K. Mlin tudi na vodno moč. Ta cela rastava se lahko ogleda pri gosp. M. Rojs v Čermleškaku pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Nadalje ima tovarna na prodaj nov mlin 20 col, kamenje s sitnicami na motorno moč. Velike in srednje šajbe za jermenje, ležarje, vakum veternik itd. 4

Dobro ohranjen harmonij z dvema manualoma, se proda. Cena 900 K. Ogleda se lahko pri Jos. Kolman v Slivnici pri Mariboru. 15

SANDOR KOSMANHUBER Vraždin - Toplice

išče strokovnjaka za 14 dni za sušenje sadnih dreves. 18

Čebelke panje (Gerstung) obljude ali prazne v dobrem stanju želi kupiti J. Korošec, Škola Pragereko. 7

Treznar in zanesljiv mož išče svojim močem primerno službo, vaju je in se dobro razume pri vsakem hišpčevskem delu. Ker je pa že star, za težko delo ni več zmožen, bolj lahka dela bi pa še dobro in z veseljem opravljal

Proda se eno možko kolo še skoraj novo. Vpraša se v Slovenjgradu, Cerkvena ulica 78. 8

Vino na prodaj. Kmetijska zadruga v Makolah, postaja Poljčane naznanja cenj. vinskih kupcem in gostilničarjem, da ima v svoji kleti v Makolah 7-8 tisoč litrov pristnega štajerskega vina na prodaj. Prodaja se bo vršila na dan 22. t. m. Kupci se vabijo, Odbor. 92

Služkinja, pridna in poštna še sprejme. Ponudbe na postajenačelnika v Rušah. 9

Izginil

ja Peter Jerič, ekonom in orožnik v pokojni Lujterspergu 297 pri Mariboru Dne 9. nov. 1919 je šel z večjo svoto denarja v Maribor, toda brez potnega lista. Od tistega časa ni več sliša ne duha o njem. Mogoče, da je na desnem bregu Drave ponesrečil, ker so ga 10. ali 11. nov. zvečer videli v neki gostilni v Studencih, menovani zapuša ednega brata Alojzija Jerič v Lujterspergu št. 297, kamor se naj blagovoli poročati proti povratni stroškov, komur bi bilo kaj znanega o izginulem Petru Jeriču, ki je bil Jugoslovčan. 11

Fact, 10 let star, se da za svoje ga ali v službo, kdor ga hoče imeti se naj oglasi pri Pavlinič Anton, Koroška cesta št. 62, Maribor. 40

Služba organista in cerkvenika je razpisana pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. — Pršenje je vložiti do 1. februarja pri cerk. p. d. r. 43

Sprejem učenca za trgovino z železino. Ponudbe vpsolati na Peter vajli, Celje. 44

Kupim dva zdrava močna konja, srednje teže, za poljsko delo. Ponudbe z navedbo starosti, cene i. dr. na naslov: Josip Pauer, Bradoče, Savinjska dolina. 41

Službe iščeta kuharica in dekla kje na deželi. Kuharica je že več let v župnišču, razume vsako hišno delo, na polju in pri živini, enako tudi dekla. Službo sprejmeta tudi v župnišču ali v kakih drugi krščanski hiši. Najrajši gresta obe skupaj, ker sta že vajeni. Naslov se izve pri upravnistvu Slov. Gosp. 24

Majer oz. oskrbnik, oženjen, srednjih let išče službo do 1. ali do 15. februarja, je delaven, pošten, vajen vsakega dela, posebno izurjen pri živini, poljedelstvu, v mlekarstvu, ima dobra spričevala. Naslov: Janez Bračko, Plodersčica p. Marija Snežna. 34

Več konj po zmernih cenah za oddati pri Petru Sajdič, paromlin Celje 31

Iščem majerja (prvega hlapca). Dajem stanovanje, hrano in 200 K plače na mesec. Prednost imata zakonca brez nedoraslih otrok. Pisemne ponudbe na naslov: "Hlapec", pošno ležeče, Brezno ob Koroški železnici. 35

Prilietna dobra kuharica in izobražena gospodinja želi službo najraje v župnišču. Naslov E. K., Schmiderer ul. 9, Maribor. 39

Tri posotva proda, vpraša se Marija, Brezje 65 pri Mariboru. 30

Učenec se takoj spreje pri gosp. Anton Marčić, usnar v Slovenski Bistrici. Starost od 16 do 18 let, na tri leta, za obleko in hrano se bo skrbelo. 33

Potrebnjem sprtnega hlapca, ki bi vodil gospodarstvo. Plača po dogovoru. Jožef Planina, Rogatec. 22

Išče se pripravita, resna žena, ki je vajena živeti na deželi. Znati mora navadno in nekoliko boljše hujinje, oskrbovanje perutnine, krav in svinj ter obdelovanje zeliščnega vrta, sploh vse, kar spada h gospodarstvu. Ponudba z navedbo plače na graščino Štajhof pri Radgoni. 23

Mlinar se sprejme takoj ali pozneje, če mogoče samski, za mali, umetni mlin pri Flojšanu Gajšek v Loki pri Žusmu Hrana in stanovanje in hiši, zahteva plače se naj v ponudbi navede. 26

Peterljo želim vzeti v najem. Naslov v upravnistvu. 23

Sprejme se dobra, za vse zanesljiva kuharica z dobrimi spričevali v stalno službo. Ponudbe na naslov: Marija Weissmann, Herren-gasse 22, Maribor 33

Za opravnika, (šiferja), majerja, želim vstopiti. Več izve se v upravnistvu 29

Na prodaj: en težki voz, še v dobrem stanju. Ogleda se lahko pri Valentinu Simenčič, Obrežna cesta št. 53 Studenci pri Mariboru 45

Somišljeniki! Agitirajte za „Slovenski Gospodar“!

SUKNO! SUKNO!

in kangarn za moške obleke, volno, paštan in modrovino za ženske obleke. Šifon, belo in risano platno za perilo in razno manufakturno blago, kakor tudi rube robece, srčice, odeje, prodaja doma in razpošilja po celi Jugoslaviji zaradi velikega nakupa v inozemstvu po čudovito nizkih cenah veletrgovina in razpošiljalna

R. Stermecki, Celje št. 300 Slovenija. 493

Kar ni odrezano se zamenja ali vrne depar. Naročite takoj ilustrovani cenik.

Primarij

Dr. Ivan Rajšp

ordinira popoldne od 1. do 3. ure, po nedeljah od 8. do 9. ure predpoldne

v Celju, Krekov trg 16 (nasproti kolodvoru).

Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki pozor!

Tgovina z vinom

Oset & Cajnko, Slov. Gradec

Naznanjava, da imama veliko zalogo najboljšega sortiranega vina kakor: muškatelec, rizling, šipon, burgundec, portugiser, šilhar, pristnega ljutomučana, pekrčana, haložana, bizeljčana ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina.

Kupujeva:

iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najboljših cenah.

Vino v steklenicah (buteljke).

Razpošiljanje vina v sodih od 50 l naprej.

Se priporočava

Andrej Oset in Franjo Cajnko.

„IDEAL“

Fran Josipa cesta 9 Maribor Vetrinjska ulica 16

Pralnica, Svetlolikalnica

Čistilnica

za ženske in moške obleke. Vodstvo odlikovano na razstavi v Parizu 1914.

Preselil se je zavod za oglas, reklamo in trg. promet

„Union - Propaganda“

v Gosposko ulico 44.

Zavarovanje zoper škodo

po požaru!

Edina slovenska zavarovalnica zoper škodo, povzročeno po požaru je ljubljanska 1533

Vzajemna zavarovalnica.

Glavni zastop za naše obmejne kraje je v Celju (Breg); v Mariboru daje pojasnila zastopstvo „Vzajemne“ v pisarni Augasse št. 10; v Kamnici pri Mariboru pa v pisarni Posojilnice. Jugoslovani, zavarujte se pri domači zavarovalnici.

Pšenični otrobi

prve vrste oddaja v vsaki množini v

Eksportni trgovini Ferdo Sert

Maribor, Koroška cesta 21. 43

OGLAS „UNION-PROPAGANDA“, MARIBOR.

INDRA ČAJ

razpošilja v škatljah na debele

„BALKAN“ Coloniale MARIBOR.

Spirit 95 odstotni, dokler v zalogi!

Gospod lekarnar pl. Trnkoczy v Ljubljani!

Naročam po pošti 5 paketov »Mastina«. Dajal sem ga po navodilu na teden enkrat po eno pest v krmo in živalim žreti. Veselje je gledati, kako moja živina rada žre, uspeva, se debeli in masti. Srčna hvala!

S pozdravom
Franc Trubiansky,
Lugos (Banat).

Primešaj „Mastin“ krmi.

Ce živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška »Mastin«. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmlila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek »Mastin« je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo »Mastin«, ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška »Mastin« zadostuje za 5 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme »Mastin« prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici »Mastina«, to je

lekarnar Trnkoczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) »Mastina« za K 17-50 poštnine prosto na dom. Od tam se pošilja »Mastin« s prvo 369 posto na vse kraje sveta.

Karel Kocijančič

kamnoseška industrijska

obit v Mariboru

Schillerjeva ulica 25

priporoča svojo zelo bogato zalogo v žrkih, nagrobnih spomenikov, ploščah za umivalne mize in za pohištvo, vsa betonska in podobarka dela. Prevzema vsa v njegovo stroko spadajoča cerkvena dela kot oltarje, prižnice, ter sploh vsa cerkvena dela v kamnu, kot svedoči mariborska frančiškanska cerkev. Ves obrat na stroje! Lastni kamenolom pri Slov. Bistrici, industrija za granit, mramor in sienyt. 1664-424

Slovenski slaščičar

MILAN KOSER: MARIBOR

Grajski trg

se priporoča cenjenemu občinstvu v poset in za naročila finega in navadnega peciva in slaščic za gostije in domače potrebe. 1650

Odvetnik

dr. Lenart Božio

si usoja naznaniti,

da je otvoril svojo pisarno v Gornji Radgoni,

Spodnji gris št. 12. 557

Pisarna
Reiserjevaulica
št. 1
Telefon številka 375

Skladišče
Koroška cesta
št. 19
Telefon številka 273

BALKAN

Centrala: Ljubljana
Podruž.: Trst, Dunaj

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba si usoja naznaniti slav. občinstvu, da je s 1. prosincem ustanovila v Mariboru svojo **podružnico**, ki prevzema spedicije vseh vrst, prevažanje blaga, zacarinjenje, prevoze z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, prekmorske kupčije, uvoz ter izvoz raznega blaga, prodaja vsakovrstnega kolonijalnega blaga na debelo. Ker je naša trdka največje domače podjetje te vrste v Jugoslaviji in ima najboljše zveze z inozemstvom, upamo, da boste poverili svoja cenjena naročila nam. Zagotavljamo solidno in točno postrežbo. Spoštovanjem

BALKAN

trgovska, špedicijska in komisijska d. družba

Naglavni robei, barhenti za obleke sukna, šifone, črn klot, vse vrste krtač, britve, glavnike, toaletno milo, krema in vaselin-mast za čevlje itd. **po najnižjih cenah** pri

Alozij Gniusek,
kcm. skladišče v Mariboru, Glavni trg

Cebelni vosek,
suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni J. Kopač, svečar v Ljubljani, Gospodarska cesta 90, Spodoja Šiška. 1799

Kupujem
po najnižjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru. 1796

Sprejme se dobra, za vse zanesljiva kuharica, z dobrimi izpriševali v stalno službo. Ponudbe na naslov: Mari a Weismann, Herrengasse 22, Maribor. 16

Govorite povsod slovensko!

Jugoslovansko inženirsko podjetje družba z. o. z.

Inženirska pisarna in stavbeno podjetje LJUBLJANA, MARIBOR.

Sodna ulica št. 2
Brzjavni naslovi: JIP—LJUBLJANA. — — — — JIP—MARIBOR

Oddelek 1.	Oddelek 4.
Projektni proračun. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbeno nadzorstvo	Železnice, ceste, predori, mostovi
Oddelek 2.	Oddelek 5.
Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija	Industrijska in gospodarska poslopja
Oddelek 3.	Oddelek 6.
Beton, železobet. Želzne konstrukcije	Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin

Odvetnik

dr. Andrej Veble

naznanja, da je otvoril **odvetniško pisarno pri Sy. Lenartu v Sl. g.** (v posojilniški hiši, I. nadstropje). 515

Prva jugoslovanska tovarna za poljedelske stroje, stavbeno in umetno ključavničarstvo, mehanična delavnica za kolesa in avtomobile

FRANJO FARIČ

Maribor, Pobrežje.

Specijaliteti:

Izdelovanje peči za kemikalije, motorjev na bencin in olje, finih železnih in lončenih štedilnikov, železnih ograj, instalacija plina in vodovodov.

Popravljalnica

vsakovrstnih strojev, spojevanje strtega litega železa ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Vlivanje železa in medenine v lastni tovarni. — Kupite staro železo! — Lastni inženirji za izdelovanje narisov v tovarni. 1514—293

Najnovejše!

Sv. Evangeliji in Dejanje apostolov

je knjiga, kakor je Slovenci dozdej še niso imeli. Obsega vse evangelije in dejanje apostolov z razlago. Oblika molitvenika lična. Vezava prikupljiva. Cena s poštino vred K 6'90. :: Naroči se v

tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Slovenci! Sežite po znameniti knjigi!

„CROATIA“

567—250

zavarovalna zadruga v Zagrebu.

Zavarovalni oddelki:

Požar   Vlom   Nezgode

Živiljsko zavarovanje Ljudsko zavarovanje brez zdravniške preiskave.

Ponudbe sprejema in daje pojasnila:

Okrajni zastop za Maribor in okolico.

Stvo Tončič, Maribor Windenauerjeva ul. 8.

Raznašalci

za naše liste se sprejmejo proti dobremu zaslužku. Cirilova tiskarna.

Zahvala.

Potrji vsled velike žalosti nad prebridko izgubo našega preblagega in ljubljena soproga, očeta, brata, strica itd.

Ivana Cizej

posestnika v Polčah, izrekamo prisrčno zahvalo vsem dragim prijateljem, sorodnikom in znancem, ki so bili rajnemu kakor tudi nam v pomoč in tolažbo v njegovi dolgi bolezni. Posebno se zahvaljujemo vsem, ki so omogočili tako krasen pogreb, in spremili rajnega na zadnji pot.

Zahvaljujemo se č. duhovščini, posebno g. kapl. za nagrobni govor, sl. požarnima brambara iz Braslovč in Letuša, ob. odhodu, sl. pevskemu društvu, orožništvu, prijateljem iz Gonilskega, Sv. Jurja in drugih sosednih občin. Zlasti pa se tudi zahvalimo vel. spošt. g. dr. Červisku za mnoge obiske v njegovi bolezni, in spremstvo na njegovi zadnji poti. Bog plačaj vsem darovalcem vencev in vsem ki so nam bili tolažba in p. moč ob naši veliki izgubi!

Pelče, dne 2. prosinca 1920.

Žalujoča rodbina Cizej.

Ivan Hajny, zaloga poljedelskih strojev v Mariboru, Tegetthofova cesta št. 45 nasproti glavnemu kolodvoru priporoča cenjenim posestnikom sledeče stroje, kateri se nahajajo v zalogi, v nakup: vitle, mlatilnice, žitne čistilne mline, sadne mline, stiskalnice, drobilne mline, travniške brane, izvrstno pocinkane brzoparilnike v velikosti 50 do 160 litrov.

Nadalje priporočam stalne in prevozne motorje, čistilne mlatilnice in druge potrebščine. Ker se mora s tem računati, da bodo cene zopet poskočile, bi bilo v lastnem interesu vsakega posestnika, da si nabavi prej ko mogoče stroje, katere potrebuje za prihodnje leto. — Preskrbim tudi slamoreznične nože po dnevni ceni. Postrežba točna. Na dopise se takoj odgovorja. 526

20.000 kron nagrade

plačam takoj tisti osebi, ki mi more dokazati kak tihotapski čin, ali pa da sem sploh kedaj bil soudeležen pri tihotapstvu, oziroma da sem v kakih družbi govoril ali se zavzemal za **Simon Prah**, veleposestnik na tihotapstvo.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

P. Z. Z. N. Z.

V MARIBORU, STOLNA ULICA 6

Obreštuje hrsnilno vloge po 3 odstot.

Daje posojila pod ugodnimi pogoji na vknjižbo, po: :: roštvo in zastavo ::

Pojasnila daje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne

Uradne ure sredo in četrtek od 9. do 12. ure, v soboto od 8. do 12. ure

Razpis!

Občinski urad Muta oddaja gostilno in stanovanje v občinski hiši pri Dravskem mostu na Muti, istotako tudi pobiranje mostnine in javne tehtnice. Poleg gostilne je tudi njiva 14 ar in vrt 8 ar. Ponudbe je vlagati do 1. svečana 1920 na občinski urad trga Muta.

Občinski urad trga Muta, dne 7. jan. 1920.

Gerent: **Miloš Oset.**

Oznanila Union-Propagande, Maribor, Gosp. ul. 25.

Barva Kemično čisti

vsakovrstno blago. 1695—498—208   obleke

Pere in svetlolika

ovratnike, zapestnice in srajce.

Tovarna JOS. REICH,

MARIBOR, Gospodarska ulica št. 33.

Poštna naročila se izvršujejo točno.